Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...вэтэмнай 1921 оной ...кабрин 21-нээ гарана | № 17 (16240) | 1983 оной январиин 21, пятница | Сэн 3 мүнгэн.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ—ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХАҺА

ШЭНЭ АМЖАЛТАНУУДТА ЗОРИГЖОНХОЙ

ССР Союзай 60 жэлэй ойн баярай үнгэргэшэ жэлдэ Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозой гэшүүд эршэтэй һайнаар ажаллажа, ажал хүдэлмэридөө горитой амжалтануудые туйлаа. Илангаяа ажахын малшад ашаг үрэ ехэтэйгээр хүдэлжэ гараа. Колхоз гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэбые 123 процент дүүргээ, 3.356 центнер мяха тушаажа, түсэбөө 156 центнерээр үлүүлээ, гүрэндэ 1015 центнер нооһо худалдаха түсэбөө 1246 центнертэ хүргэһэн байна.

Даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандаһан, ажалдаа эрхим амжалта туйлаһан малшад эндэ олон. Жэшээлхэдэ, Галтайн отделениин ахалагша хонишон Бапр Дамбаевич Эрдынеев үнгэргэшэ жэлдэ даажа байһан отарынгаа 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга абажа түлжүүлээ, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалха түсэбөө 4,1 килограммда хүргөө. Гүрэндэ нооһо худалдаха түсэбөө -116 процент дүүргээ, хурьгадаа 22,5 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагаа.

Калиновкын отделениин ахалагша хонишон Георгий Иванович Васильев баһал һайнаар хүдэлжэ гараа. Тэрэ хурьга абажа түлжүүлхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ, хонин бүриһөө 4,3 килограмм нооһо хайшалаа һэн. Тэрэшэлэн тус отделениин хонишон Фрол Иванович Рыжаков, Харгаһатын отделениин хонишон Илья Балданович Баиров, эхэ хонидые харууһалдаг хонишод Василий Плотников, Семен Калашников, Дашинима Цыренжапов гэгшэд хурьга түлжүүлхэ, нооһо хайшалха жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой малай фермэ, отарануудта малай үбэлжэлгэ эмхитэй һайнаар үнгэржэ байна. Үбэлэй үедэ һү ехээр һаахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа байһан Доодо-Калиновкын һаалиин фермын коллектив һайн үрэ дүнгүүдые туйлана. Фермын түрүү һаалишан Е. Н. Болонева даалгагдаһан 17 үнеэдһээ 22 тугал абажа түлжүүлээ, һү һааха жэлэйнгээ түсэб 139 процент дүүргээ. Мүнөө гараад байһан шэнэ жэлдэ тэрэ туйлаһан энэ амжалтаяа бүри ехээр арьбадхаха зорилготой. Һаалишад А. С. Калашникова, А. С. Андреева гэгшэд һү һааха нёдондо жэлэйнгээ түсэбые 130—138 процент дүүргэжэ шадаа. Һүүлэй үедэ үбэлэй хүйтэнэй шангадажа байбашье, түрүү һаалишад һү һаалиһа доошолуулнагүй.

Колхозой хонишод үнгэрһэн жэлдэ туйлаһан амжалтаараа амарнагүй. Түрэл республикынгаа 60 жэлэй ойн гүйсэхэ энэ жэлдэ бүри ехэ амжалтануудые туйлахын түлөө шармайн оролдоно. Мүнөө тэндэ малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр үнгэрнэ, хурьгад нёдондоной хиһоо олоор абтажа байна.

Б. САНЖИЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН ЭХИН

Шахалгада байһан малаа Хүрбын совхозойхид январиин эхинһээ гүрэндэ тушаажа эхилээ һэн. Тиигэжэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэб дүүргэлгын эхин табигдаба гээшэ. Һаяшаг 110 толгой үхэр Улаан-Үдын мяханай комбинадта тушаагдаба.

Нэгэ хэдэн хоногой үнгэрөөд байхада, мал гүрэндэ тушааһаниие үнэмшэлһэн квитанци ажахын бухгалтеридэ абтаба. Тэрэнэй ёһоор болоходо гүрэндэ ехэ шэгнүүртэй, тарган мал тушааһанай түлөө совхоз 88.970 түхэригэй сэбэр олзо оршолхо эрхэдэ хүртэбэ.

Тушаагдаһан 91 үхэрынь тарган гэһэн сэгнэлтэдэ хүртэбэ. Толгой бүриинь шэгнүүр дунда зэргээр 420 килограмм татаһан байна. Бухыдөө январь һара соо 200 үхэр мяханай комбинадта абаашахаар, нимэ эрхим сэгнэлтэйгээр абтаһан байна гээшэ.

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоһон Хүрбын малшадай түрүүшын нимэ амжалтые магтангүй үнгэрмөөр бэшэл.

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.
Хорини район.

КОНКУРС-ХАРАЛГАНУУД

Загаһатын совхоз хадаа хонин һүрэг үсхэбэрилдэг томо ажахы гэжэ мэдээжэ. Жэлһээ жэлдэ тоо толгойнь олошорно, ашаг шэмэнь дээшэлнэ. Мүнөө эндэ 9200 гаран эхэ хонид ондо орожо байнхай. Эдэ эхэ малые хонишодой 18 бригада хэрүүлнэ.

Эхэ хонидһоо шэнэ түл абалгын ажалай халуун саг [illegible] хонишод [illegible] харюусалгатай хүдэлмэрииие һайн бэлдэхэлтэнгээр угтажа байна. Хонидой хурьгалха саг февраль һарын гарахатай сасуу эхилхэнь.

Хонишодой бригада бүхэн, совхоз бүхы дээрээ үндэр [illegible]. Ажахыдамнай дунда зэргээр зуун эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга түлжүүлхэ зорилготой. Тиихэдэ суута хонишод Александр Шалуев, Цырен-Ханда Дамшаева, Н-Д. Дондоков болон бусадай абаһан уялга холо дээгүүр ааб даа.

Шэнэ түл абалгын сагые угтуулан, совхозой дирекци, партком болон профком нииитэ харалга-конкурс эмхидхэбэ. Энэ харалгын үедэ [illegible] шалгалтын үедэ хэн хонишодой харюусалгатай хаһада һайнаар бэлдэһэниинь, хаана ямар дутагдалнуудай байһаниинь элирхэйлэгдээ.

Харалга-конкурсын дүн согсологдобо. [illegible] хрусталь амһартануудаар шагнагдаба. Тиихэдэ Георгий Михайлович Михайлов хо[illegible]ёрдохи һуурида гараба гэжэ тоологдоод, транзисторна приемнигто хүртэбэ. Анна Михайловна Шамсутдиновагай даадаг бригадын коллектив гурбадахи һуури эзэлжэ, мүн лэ зохид шагнал абаһан байна.

Гэхэ зуура харалгын үедэ ушарһан дутуу дундануудые дары усадхажа, түгэс бэлэдхэлтэйгээр хонидой хурьгалха үеые угтаха зорилго. Хараалһан хэмжээнүүд тодорхойлогдобо.

Инмэ харалга-конкурснууд Чисаанын, Хэжэнгын ба «50 лет Октября» совхозуудай хонишодой бригадануудта үнгэргэгдөө.

А. ЧИМИТОВ.
Хэжэнгын район.

ТЭЖЭЭЛЭЙ ЭЛБЭГТЭ ДАШУУРАНГҮЙ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андропов партиин ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ, «Эдеэ хоолой программые нэгэ жэлэй туршада бэелүүлхын аргагүй гэжэ бүгэдэ ойлгонобди. Тэрэшье тиимэ. Гэбэшье Эдеэ хоолой программа дүүргэлгые унжагайруулжа болохогүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй» гээд тон зүбөөр сэхэ тэмдэглэһэн байна. Үнэн дээрээ бидэ холын хараатайгаар үйлэдбэреэ түсэблэжэ, саашадаа заабол амжалта туйлахаар ажалаа эмхидхэхэ болонобди. Илангаяа ниитынгээ адууһа малай ашаг шэмэ эрид дээшэлүүлхэ, гарза хоролтыень доошолуулха гээшэ онсо шухалада тоологдоно.

Мүнөө совхозоймнай малшад үбэлжэлгэеэ эмхитэй һайнаар үнгэргэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн оролдоно гээшэ. Энэ жэлдэ адууһа малнай яһала һайнаар, гарза хоролтогүйгөөр ондо орожо байна.

Урда жэлнүүдтэ малай үбэлжэлгэдэ ушарһан дутагдалнуудһаа тобшолол хэжэ, һүрэг хонидоо, үнеэдээ, тугалнууд болон шахамалнуудаа үбэлэй һарада һайн шанартай тэжээлээр дуталдуулангүй харууһалхын тула тусгаар хэмжээнүүд хараалагдаа һэн. Нэн түрүүлэн элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудаа дары усадхахаһаа гадна, бии байгаа тэжээлээ заабол шанаржуулан буйлуулжа үгэхөөр шиидэнхэйбди. Мүнөө илангаяа үхэрнүүдэй, һаамхай үнеэдэй тэжээл заатагүй шанаржуулагдана. Фермэ, гүүртэнүүдэй дэргэдэхи тэжээлэй цехүүд халуун намарһаа хүдэлгэгдэжэ захалһан юм.

Ниитынгээ адууһа малай ашаг шэмэ эрид дээшэлүүлхын тула гансашье үүлтэрыень һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха бэшэ, мүн һайн шэмэ шанартай тэжээлээр гүйсэд хангаха болоноабди. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулагдана. Жэшээлбэл, ажахынгаа бүхы сабшалан болон тэжээлэй ургамалнуудай таригдаха полине эзэтэй болгоһон байнабди. Сабшалан, поли бүхэндэ луговод, механизаторнууд түхэреэн жэлэй туршада ажаллажа, үрэжэлыень эрид һайжаруулна.

Инмэ хүдэлмэри хэһэндээ богонихон болзор соо горитойхон дүн туйлаабди. Тодорхойлбол, нёдондо манай совхоз 31 мянган центнер үбһэ, 235 тонно витаминтай ногооной гурил бэлэдхэжэ 3143 тонно силос, 440 тонно сенаж даража абаа бэлэй. Тиихэдэ таряашад, механизаторнууднай 22 мянган центнер орооһо суглуулжа, хараалагдаһан түсэбөө 6 мянган центнерээр үлүүлээ юм. Ингээд ерэхэдээ бидэ өөһэдтөө хүсэд хүрэхөөр үбһэ, хүрэнгын орооһо хадагалхаһаа гадна, адууһа малдаа эдюулхэ таряа талханай зүйл нөөсэлөөбди.

Намартаа ургаса хуряалгын дүүрэхэтэй адли поли дээрэхи һолоомоёо суглуулха хүдэлмэреэ үргэнөөр ябуулһан байнабди. Малай тэжээл болохо һолоомо суглуулжа һүрилхэ хүдэлмэридэ оньһожоруулагдамал хоёр звено ажаллаа бэлэй. Тиихэдэ нарһанай шэлбүүһэ отолжо бэлэдхэхэ тусхай звено байгуулагданхай. Энэ звеное үнинэй дүй дүршэлтэй механизатор В. Д. Дагбуев хүтэлбэрилнэ.

Манай ажахын хонин һүрэгүүд гол түлэб Хүнтэйдэ байрланхай гээшэ. Ушарынь хадаа хониднай һолоомоной үлөөдэһэн дээрэ манагдадаг гурьмтай.

Малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэмжээнүүд саг дары зохёогдожо абтанхай юм. Гүүртэ, фермэ, отара бүхэндэ мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд тусгаар томилогдонхой. Эдэнэр үбэлжэлгын үедэ бүхыдэнь харюусаха ёһотой юм.

Намартаа хүйтэнэй эхилхэтэй адли һаамхай үнеэдээ шанаржуулагдаһан тэжээлээр хооллуулаабди. Малай байранууд саг дарыдаа заһабарилагдажа дулаалагдаа. Жэшээлбэл, Аматхаанай, Арзагуунай һаалиин фермэнүүдэй байранууд, түхеэрэлгэнүүдынь түгэс заһабарилагдаа һэн. Эндэ тэжээлэй цехүүд жэнпшэдгүй хүдэлгэгдэжэ, илангаяа хонин һүрэгүүд бүлеэн уһаар ундалуулагдана.

Мүнөөдэрэй байдалаар эхэ хонидой бүхы отаранuудта хурьгадай байранууд заһабарилагдажа дулаалагдаад байнхай. Тиихэдэ дулаасуулха пеэшэнүүдынь шэнэлэгдэнхэйнүүд юм.

Нёдондо совхоздомнай үрэмдэмэл гурбан худаг баригдаа бэлэй. Мүн энэ хугасаа соо хоёр квартиратай зургаан гэр шэнээр баригдажа, долоон гэр шэнэлэгдэн заһабарилагдаа. Гааргын-Адагта 600 хониной багтаамжатай шэнэ байра баригдажа тушаагдаа. Тиихэдэ эндэ 250 гектарта культур-техническэ хүдэлмэри ябуулагдаа һэн.

Шэнэ байра барижа гү, али заһабарилхадамнай барилгын материалнууд дуталдажа түбэг ушаруулна. Жэшээлбэл, манда сонхын шэл, шифер, хадааһан гэхэ мэтэ материалнууд дуталдана. Районой «Сельхозтехника» нэгэдэл инмэ материалнуудаар хангаха уялгатай байбашье, зорилгодоо хүрэнэгүй.

Мүнөө үедэ хүдэлмэришэдөөр хүсэд хангагданхай байха гээшэ онсо шухала. Урдань ажахыдамнай гүүртэ, фермэ, отарануудта ажаллаха хүнүүд олоор дуталдагша бэлэй. Һүүлэй үедэ энэ дутагдал усадхагдажа байнхай. Нютагаймнай дунда һургуули түгэсхэгшэд түрэл ажахыдаа үлэжэ ажалладаг болоо. Мүн Совет Армида алба хэжэ бусаһан хүбүүдээ нютагжуулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулнабди. Мүнөө үедэ дунда һургуули дүүргэһэн 30 хүбүүд, басагад малай гүүртэ, отарануудта ажаллана.

Совхоздомнай хүдэлмэридөө эрхим дүн туйладаг дүй дүршэлтэй түрүүшүүл жэл бүри олошорно. Жэшээлбэл, суута хонишод С. Э. Тыхеева, Д. Ц. Шарланов, В. Р. Цыбенов, Д. Б. Надмитов, Б. Э. Балданов, һаалишад Д. Адушиева, Д. Шарланова, Ц. Зуртанова гэгшэд һара, квартал бүхэндэ түсэб, уялгануудаа жэншэдгүй дүүргэдэг гээшэ.

Һүүлэй байдалаар хонидой отаранууд болон малай гүүртэ, фермэнүүд хурьгашадаар, үхэршэдөөр, һаалишадаар ажаллаха хүнүүдээр түгэс хангагданхай. Илангаяа хонидой түл абаха харюусалгата хаһадаа һайнаар бэлдэбди.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэдэ үбһэ тэжээл хэрэгтэй гэжэ урид тэмдэглээ һэм. Саашадаа ажахыдамнай сабшалангай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэри улам үргэнөөр ябуулагдаха. Тобшолбол, тэжээл үйлэдбэрилхэ цехэй коллектив газарай үрэжэл һайжаруулхын хажуугаар тэжээлэй ургамалнуудые ехээр таридаг болохо юм. Тиихэдээ заабол һайн ургасатай олон жэлэй ногоо, корнеплодуудые тарихаар түсэблэнэ.

Намартаа суглуулһан тэжээлээ тэрэл хэбээрнь хадагалха гээшэ хэсүүхэн байдаг. Һайн шанартайгаар тэжээл хуряажа абаад, шэмыень доошолуулангүй хадагалхын тула түрүү онол арга үргэнөөр нэбтэрүүлхэ сагнай туланхай. Мүнөө үедэ ажахы бүхэн муу шанартай тэжээл үйлэдбэрилһэндоо хэды ехэ гарза хохидолдо ороно гээшэб. Одоошье тоологдоогүй. Тиимэһээ саашадаа һайн шанартай тэжээл бэлэдхэхын тула онсо анхаралаа хандуулдаг болохомнай.

Эдэ үдэрнүүдтэ малдаа тэжээлыень шанаржуулан буйлуулжа эдюулхэдээ гансашье үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлжэ, шахамалнуудай шэгнүүр нэмээнэ бэшэбди, мүн үбһэ, талха таряанай зүйл болон силос, сенажаа ехээр алманабди. Ябажа байгаа үбэлжэлгэмнай яһала һайнаар үнгэржэ байна. Газаа ехээр хүйтэрөөгүй, саһаншье бага, үбһэ тэжээлшье хэмһээ үлүү гаргашалагдаагүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Гэбэшье урдамнай бүри ехэ зорилго табигдана. Нэн түрүүлэн эдеэ хоолой продуктнуудые үйлэдбэрилжэ гүрэндэ тушааха түсэбөө сүм дүүргэхын хажуугаар хонидой түл абажа түлжүүлхэ хаһаяа эмхитэйгээр үнгэргэхэ болонобди. Мүнөө бүхыдөө абтаһан тугал, унага болон хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ ногоон дээрэнь гаргаха гээшэ бэлэн бэшэ. Эндэ гансашье тэжээл бэшэ, мүн хүн бүхэнэй өөрын оролдосо хэрэгтэй. Тиимэһээ совхозой дирекци, партбюро, профсоюзай болон комсомолой организаци бүхы коллективэй дунда социалис мүрысөө ашаүрэтэйгөөр дэлгэрүүлжэ хүтэлбэрилхэһөө гадна, хүн бүхэнэй бэлиг шадабариие оноб-шотойгоор элсүүлхэ уялгатай байһанаа һайн мэдэрэнхэй, бүхы хүдэлмэреэ энээндэ шэглүүлэн ябуулна гээшэ.

Г. ШОТХОЕВ.
Хурамхаанай районой Гааргын совхозой директор.

ВЦСПС-эй ПЛЕНУМ

ВЦСПС-эй пленум январиин 19-дэ Москвада боложо, ажалай журам бэхижүүлхэ, үйлэдбэри дээрэ ажаллаха арга боломжые һайжаруулха талаар профсоюзай организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсэһэн байна.

Арадай ажахыда бии байгаа нөөсэнүүдые һайнаар хэрэглэхэ, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар партиин абаһан хэмжээнүүдые совет арад бүрин хүсэдөөр дэмжэнэ гэжэ ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ С. А. Шалаевай элидхэл дотор, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, профсоюзай хүдэлмэрилэгшэдэй ба эдэбхитэдэй хэлэһэн үгэнүүд соо тэмдэглэгдээ. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта профсоюзуудай олон соведүүд болон комитедүүд, профсоюзай организацинууд үйлэдбэри дээрэ гурим журам бэхижүүлхэ, тогтууритай ажалша коллективүүдые байгуулха хүдэлмэреэ залан сэхээр бэелүүлнэ, социальна асуудалнуудые түсэбэй ёһоор шиидхэнэ, энээнэй үндэһэ һуури дээрэ үйлэдбэриин үндэр үрэ дүнгүүдые туйлана.

Ажалай ба үйлэдбэриин журамые бэхижүүлхэ талаар профсоюзуудай бодото ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдые пленум зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Энээнтэй дашарамдуулан, коллектив бүхэндэ бүтэмжэтэй һайн, зохёохы оршон байдал байгуулха, хүдэлмэрилэгшэ бүхэндэ эрилтэ ехэтэйгээр хандаха, гурим журамые хазагайруулһан али бүхы ябуулганuудта, эзэн буса ябадалда эбсэшэгүйгөөр хандаха гээшэ шухала удхэ шанартай гэжэ тэмдэглэһэн байна. Үнэн шударгыгаар хүдэлдэг, ажалайнгаа минута бүхэниие үрэ түгэсөөр ашагладаг хүнүүдые һайнаар урмашуулха хэрэгтэй. Ажалаа бригадаараа эмхидхэлгын арга онолнуудые нэбтэрүүлгэдэ, эсэсэй үрэ дүнгүүдыень хараада абажа, тэрэнэй түлбэриие һайжаруулгада анхаралаа ехээр хандуулха шухала гэжэ тэмдэглэгдээ.

Ажалай ба үйлэдбэриин журамые, ниитын гуримые саашаданъ бэхижүүлхын түлөө хүдэлөө дэлгэрүүлһэн профсоюзай организацинуудай үүсхэлнүүд пленум дээрэ һайшаан дэмжэгдэһэн байна. Олохон предприятинуудта үйлэдбэриин журамые бэхижүүлхэ талаар арга нөөсэнүүдые һайнаар хэрэглэхэ тодорхой уялганууд абтаһан байна гэжэ заагдаба.

Журам эбдэгшэдтэ ажалша коллективүүдэй хүмүүжүүлхы үүргэ нүлөөс али болохоор дээшэлүүлхэ шухала гэжэ элидхэл соо, үгэнүүд дотор тэмдэглэгдэһэн байна. Социалис мүрысөөе, ажалда коммунис ёһоор хандахын түлөө хүдэлөөе саашаданъ хүгжөөхэ асуудалнуудта, хүдэлмэришэдэй суглаануудай, саг үргэлжэ хүдэлдэг үйлэдбэриин зүблөөнүүдэй, нүхэдэй сүүдүүдэй ба ниитын бусад органуудай үүргые дээшэлүүлгэдэ горитой анхарал хандуулагдаба.

Ажалай эрхэ байдалые һайжаруулха, хамгаалха, аюул усалталгаһаа һэргылэлгые наринаар сахиха, кадрнуудай мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ, үйлэдбэри дээрэ залуушуулые түбхинүүлэн хүдэлгэхэ, һурган хүмүүжүүлгын хэрэгые нарижуулан һайжаруулха асуудалнууд пленум дээрэ ехэ һуури эзэлһэн байна.

Профсоюзай организацинууд партиин экономическа ба социальна политикые бодото дээрэнь бэелүүлхын, 1983 оной ба бухы арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые дүүргэхын тула профсоюзай организацинууд бүхы хүсэ шадалаа, дүй дүршэлөө элсүүлхэ юм гээд найдажа байһанаа пленум мэдүүлээ.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь И. В. Капитонов пленум дээрэ үгэ хэлэбэ.

Пленум дээрэ В. Н. Макеев ВЦСПС-эй секретаряар һунгагдаба. (ТАСС).

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

БОНН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Германиин социал-демократическа партиин Президиумэй гэшүүн, СДПГ-һээ канцлерта кандидат Г.-И. Фогельтой эндэ хөөрэлдэбэ.

СССР-эй ба ФРГ-гэй хоёр талын харилсаанай гол шухала асуудалнууд, мүн Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангаха асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Европодо буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгые болюулха, тэдэниие хороохо, хизаарлаха гээшэ гол зорилгомнай болоно гэжэ Советскэ Союз тоолоно гээд А. А. Громыко тэмдэглээ.

Москвада баталагдан абтаһан договорой найдамтай үндэһэ һуури дээрэ СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи һайн хүршэ ёһоной харилсаае саашадань хүгжөөхэ, тэдэнэй хоорондо али алнидань ашатай туһатай худалдаа наймаанай харилсаае үргэдхэхэ гээшэ хоёр ороной арадуудай аша туһада харюусана, Европодо ба бухы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ хоёр талаһаа тэмдэглэгдэһэн байгаа.

А. А. Громыко ФРГ-гэй Федеральна канцлерай орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Г.-Д. Геншертэй январиин 19-дэ тобшохоноор хөөрэлдэбэ. Элдэб тушаалтадай дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, тэдэниие һонирхуулһан асуудалнуудаар һанамжануудаа халан абалсалгаяа үргэлжэлүүлхэ шухала гэжэ хоёр тала үгэеэ ойлголсоо.

Албанай хэрэгээр ФРГ-дэ ерэһэн А. А. Громыко энэл үдэртөө Бонноһоо мордобо. Г.-Д. Геншер болон бусад тусхай тушаалтад аэропорт дээрэ тэрэниие үдэшэһэн байна.

НҮХЭД ЁҺОНОЙ УУЛЗАЛГА

БОНН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Германиин Коммунис партиин Түрүүлэгшэ Г. Мистэй январиин 19-дэ эндэ уулзаба. Уулзалга үнэн зүрхэнэй, хани барисаанай оршон байдалда үнгэржэ, уласхоорондын байдалай, тэрэ тоодо Европодохи байдалай хүгжэлтын үндэһэн шухала асуудалнуудаар КПСС-эй ба ГКП-гэй хараа бодолой ниитэ нэгэн байһые баталба.

ОЙН БАЯРАЙ ҮДЭШЭ

Совет литературын классик А. С. Серафимовичой зохёолнууд соо Соведүүдэй засагай түлөө арадуудай тэмсэлэй баатар габьяата хуудаһанууд, шэнэ байдал байгуулгада туйлагдаһан ажалай баатаршалганууд дэлгэрэнгыгээр харуулагданхай. Тэрэнэй түрэһөөр 120 жэлэй ойдо зорюулагдаһан үдэшэ январиин 19-дэ Москвадахи Литераторнуудай түбэй байшан соо болобо.

Түрүүлэгшээр һуугша — РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь А. В. Софронов болон бусад үгэ хэлэхэдээ, «Железный потогой» автор Эсэгэ оронойнгоо соёлой хүгжэлтэдэ бодото рассказуудаараа, публицис очеркнуудаараа ехэ хубитаяа оруулһан байна гэжэ тэмдэглээ. Серафимовичой бухы ажаябадал партида, түрэл арадтаа үнэн сэхээр алба хэлгын гэршэ жэшээ болоно. Граждан дайнай фронтнууд дээрэ «Правдын» сэрэгэй корреспондентын хүдэлмэри, залуу Совет республикын соёлой байгуулалтада тэрэнэй эдэбхитэйгээр хабаадалсаһыень В. И. Ленин үндэрөөр сэгнэһэн байгаа.

Совет хүнүүдэй олон үеые Эхэ орондоо дуратайгаар, үнэн сэхээр хүмүүжүүлһэн уран зохёолшын бүтээлнүүд дүн хамта 29 миллион хэһэгээр СССР-эй 51 арадай хэлэн дээрэ барлагдаһан юм.

НАЙМАН ХЭМЭЛ ОДОД НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-1429», «Космос-1430», «Космос-1431», «Космос-1432», «Космос-1433», «Космос-1434», «Космос-1435», «Космос-1436» гэжэ хэмэл одод 1983 оной январиин 19-дэ Советскэ Союзһаа ниидхүүлэгдэбэ. Түлхин гаргагша нэгэ ракетээр найман хэмэл одод ниидхүүлэгдэһэн байгаа.

Замбуулинай дайда шэнжэлгые үргэлжэлүүлхээр хараалагдаһан научна аппаратура хэмэл одод дээрэ тодхогдон табигданхай. Аппаратурань гэмгүй һайнаар хүдэлнэ. Залан хүтэлбэрилгын-тоолон тодорхойлолгын түб абтаһан мэдээсэлнүүдые шэнжэлжэ байна.

(ТАСС).

ТҮРҮҮШҮҮЛ УРАГШАТАЙ

Арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ гурбадахи жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан Түнхэнэй районой Туранай совхозой Дунда-Талын һаалиин фермын коллектив январь һарын эхинһээ габшагайгаар ажаллана. Үбэлэй һаранuудта үнеэн бүхэнһөө 1000 килограмм һү һаахаар мүрысэжэ эхилһэн тус фермэдэ түрүү һаалишад олон. Жэшээлбэл, үнинэй дүй дүршэлтэй һаалишан Загда Самбаевна Сыренова ажалай тэмсэлдэ хододоо шалгардаг юм. Тэрэ нүхэрнай нёдондо һү һааха, гүрэндэ тушааха даабаряа холо үлүүлээ бэлэй. Тиихэдэ тус фермын зургаан һаалишан хараалагдаһан түсэбөө холо үлүүлээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ һаалишад январь һарынгаа даабари сүм дүүргэжэ, туйлаһан амжалтаяа улам батадхаха хүсэлэнтэйгөөр ажаллана.

Д. НИКОЛАЕВ.

НАРҺАНАЙ ШЭЛБҮҮҺЭ БЭЛЭДХЭНЭ

Энэ жэлдэ Түнхэнэй совхозойхид ниитынгээ адууһа малда нэмэлтэ тэжээл—нарһанай шэлбүүһэ бэлэдхэхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа эхилэнхэй. Һүүлэй мэдээгээр эдэнэр 705 центнер энэ үнэтэ тэжээл нөөсэлөөд байна. Мүнөө бэлэдхэһэн тэжээлээ «Волгарь» машинын хүсөөр хэршэжэ, гурил болгоод, фермэ болон гүүртэнүүдтэ шэрэнэ.

Тус совхоздо нарһанай шэлбүүһэ бэлэдхэжэ байха дүрбэн хүнһөө бүридэһэн хоёр звено табигданхай. Эдэ коллективүүдые Хужарай отделенидэ С. А. Будаев, Шэмхын отделенидэ Д. С. Аюшеев гэгшэд толгойлно. Шэлбүүһэ бэлэдхэгшэд үдэр бүриингөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ. Энээнһээ гадна совхозой механизаторнууд, барилгашад болон мэргэжэлтэд амаралтын үдэрнүүдтэ воскресник хэжэ, яһала ехэ нэмэлтэ тэжээл нөөсэлнэ.

Мүн лэ нарһанай шэлбүүһэ бэлэдхэхэ даабари районой түб һуурин Хэрэн тоонхоной предприяти болон эмхинүүдтэ үгтэнхэй. Һүүлшын үдэрнүүдтэ «Скотопром» конторын, уһалууриин системын управлениин, райпогой, ДОСААФ-ай коллективүүд энэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдаһан байна.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

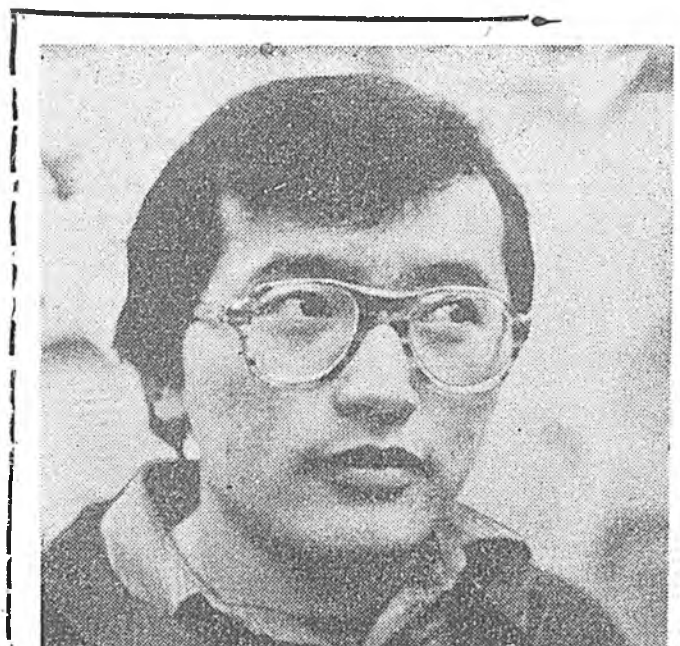

Совет Армиин уялгата албые дүүргэжэ ерэһээр Василий Хулуев (зураг дээрэ) Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводто хүдэлхэеэ ерээ һэн. Тэрэ гэһээр хоёр жэл үнгэроо. Энэ сагай туршада Василий коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртөө, заводой эрхим залуу хүдэлмэришэдэй тоодо ороо. Тэрэ бүтээн гаргаһан продукцидаа өөрын тэмдэг табиха эрхэдэ хүртэнхэй. Залуу мүлигшэ олон ондоо түхэлэй станогууд дээрэ хүдэлжэ шадаха шадабаритай болоһон.

Василий Хулуев арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн юм. Тэрэ халаан бүриингөө даабариие холо үлүүлэн дүүргэдэг.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

ЗАГАРАЙН РАЙОНДО

В. И. ЛЕНИНЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

В. И. Ленинэй түрэһөөр 113 жэлэй ойн үдэртэ зорюулжа, байгша оной табан һарын түсэбые дүүргэхэ гэжэ Элхиин автомобиль заһабарилгын заводой Федор Павлович Буряковай бригадын коллектив шиидэбэ. Тэдэнэр мүнөө апрель һарын тоосоогоор хүдэлжэ байна.

НАРИЖУУЛГЫН ТУҺААР

Элхиин автомобиль заһабарилгын заводой зуу гаран хүдэлмэришэд, алба хаагшад зохёон байгуулагшадай болон уралан нарижуулагшадай эмхиин гэшүүд юм. 1982 оной туршада нарижуулгын 21 дурадхал предприятида нэбтэрүүлэгдэжэ, 26,8 мянган түхэриг алмагдаһан байна. П. Е. Марков, И. П. Перевалов, А. Ф. Шубин, И. А. Радионов, В. Н. Друздь гэгшэд заводой эрхим нарижуулагшад гэжэ тоологдодог. Тэдэнэр бултадаа Коммунис ажалай ударнигууд болоһоор үнинэй. Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые сагһаа уридшалан дүүргээд, шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө шармайжа байнхай.

Н. ОРЛОВ.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ДАБШАЛТАЯА ҺУЛАДХАХАГҮЙБДИ

Оронойнгоо ой модоной промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгтэ манай парти болон правительство саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг гээшэ. Энэ анхарал оролдолгодонь ой модоной хүдэлмэришэдшье эдэбхитэй шударгы ажалаараа харюусадаг. Тиимэһээл манайшье нэгэдэлэй ажалша коллектив бүхэн түрэл Коммунис партиингаа Центральна Комитедэй ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, тэндэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой хэлэһэн захяа заабаринуудые халуун дэмжэлтэтэйгээр угтан, түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэб, уялгануудые нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхын түлөө эршэтэ социалис мүрысөө эмхидхэн ажаллажа байна.

Нэгэдэлэй модо бэлэдхэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ нилээд амжалтатай хүдэлжэ гараа. Товарна продукци үйлэдбэрилгэ 1981 онойхиһоо 5,9 процентээр дээшэлһэн байна. Нормативна сэбэр продукциин түсэб 100,9 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 100,7 процент дүүргэгдээ. Гол зүйлэй продукци, тэрэ тоодо агропромышленна комплексын болон элдэб мебельһээ эхилээд соёлой-ажаһуудалай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ үргэдхэгдөө.

Нэгэдэлэй бүхы ажалай ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ түрүү коллективүүдэй амжалта түгэс ажал горитойгоор нүлөөлһэн байна. Жэшээ болгон нэрлэбэл, Муйиска, Хурамхаанай, Гусиноозерско, Хүрбын, Шулуутайн леспромхозууд, Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын, Онохойн модоной комбинадууд, Сэлэнгын модоной бааза гэхэ мэтэ предприятинууд саг үргэлжэ тогтууритай һайнаар хүдэлжэ байнхай. Гүрэн түрынгөө алдарта ойн баярай габшагай ажалай вахтада жагсаһан Муйиска, Хурамхаанай, Гусиноозерско, Хүрбын леспромхозууд бүри декабриин эхиндэ 1982 онойнгоо, мүн хоёр жэлэйнгээ түсэбүүдые сүм дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ һэн.

Модоной ажал дээрэ үндэр бүтээсэ түйлаха үүсхэл гаргаһан түрүүшүүл — Социалис Ажалай Герой В. П. Парамонов, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Ф. Н. Кручинина, мүн В. И. Тормозов, Х. Г. Зиганшин гэгшэдэй ударидадаг бригаданууд үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулжа хүдэлһөөр. Тэдэнэй жэшээгээр олон хүн ажаллана. Мүнөө нэгэдэлэй 6 цех, 14 мастерска участок, 70 бригада гэхэ гү, али дүн хамта 540 гаран хүн 1983 онойнгоо түсэб үни хада хахадланхай.

Союзна министерствын заабаряар бидэ үнгэрэгшэ жэлдэ түхэреэн жэл соо хэрэглэгдэдэг харгынуудые ашаглаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулһан байнабди. Тиимэһээ хура бороогоор элбэг үнгэрэгшэ зунай эрхэ байдалда энэмнай ехэ туһа хүргөө. Модо зөөхэ жэлэйнгээ түсэбтэ даабарые сүм дүүргэжэ, 1981 онойхидо орходоо 520 кубометрээр ехэ модо зөөжэ амжаабди. Мүнөө бүхы модонойнгоо 80 процентые иимэ харгыгаар зөөдэг болонхойбди. Энэ талаар эмхидхэлэй-техническэ горитой ехэ хэмжээнүүдые абаһанай ашаар модо зөөдэг машина, техникэеэ 91,6 процент хүдэлгэжэ, модо зөөлгэеэ 1981 онойхиһоо 0,7 процентээр дээшэлүүлжэ шадаа гээшэбди. Мүн Байгал дээгүүршье сигарануудаар модо урадхуулга яһала һайнаар хэгдээ.

Партиин Центральна Комитедэй ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой тэмдэглэһэнэй ёһоор түрүү коллективүүдэй зохёохы ажалай дүй дүршэлдэ онсо анхарал хандуулагдаха байна. Энэ талаар нэгэдэлэймнай предприятинуудта ажалай түрүү онол аргануудые хэрэглэхэ талаар горитой ажал ябуулагдаа. Тиин бригадын подряд, продукциин шанарые хинан хүтэлхэ комплексно гурим үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхэ, олон комплектнэ автопоезднуудые эмхидхэхэ, модо бэлэдхэлгын бригадануудые 1,5 халаанда хүдэлгэхэ хүдэлмэри мүнөөшье үдэр ерэхэ бүри үргэдхэгдэнэ.

Эндэ модо хэмжүүрлэн тайралга дээрэ нэгэ бригадаараа табан жэл соо миллион кубометр модо хахад автомат линии дээрэ тайраха гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялга абагшадай мүрысөөн тухай онсо тоггомоор. Иимэ үүсхэл анха түрүүн КПСС-эй обкомой гэшүүн, Сэлэнгын модоной баазын бригадир Георгий Иннокентьевич Перов, Байгалай модоной баазын бригадир Юрий Романович Третьяков гэгшэд эхилһэн юм. Тэдэнэй үүсхэлээр табан жэл соо миллион кубометр модо хэмжүүрлэн тайраха уялга абаһан бригаданууд олошороо. Мүнөө тиимэ табан бригада нэгэдэлдэмнай тоологдоно. Гэхэтэй хамта энэ уряа доро дэлгэрһэн мүрысөөнэй долгин дээрэ үшөө шэнэ түрүүшүүл нэрлэгдэнхэй. Жэшээлэн хэлэбэл, КПСС-эй Загарайн райкомой гэшүүн, Онохойн модоной комбинадай И. Н. Кузнецовой бригада мүнөө модо хэмжүүрлэн тайралгаар нэгэдэл дотороо бултые ахижархиһан байна.

Ажалай, мүн үйлэдбэриин хэрэгүүдые эмхидхэлгын түрүү онол аргануудые хэрэглэлгэ эршэтэ социалис мүрысөөн хоёрой ашаг үрэ ехэ. Нэгэдэлэймнай коллективэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын түсэб 20 процент хүрэтэр ургаһан байха юм.

Капитальна һомололго 112 процент ашаглагдаа. Гол фондынуудые ашаглалгада оруулха түсэб сүм дүүргэгдээ. Капитальна заһабарилгашье мүн лэ гүйсэд дүүрэн хэгдээ. Гэбэшье нэгэдэлэймнай предприятинууд бүхы арга боломжоёо гүйсэд дүүрэн ашаглаа гэхын аргагүй. Зургаан предприятимнай саг үргэлжэ гээгдэлдэ оронхой ябана. Ганса тэдэнэр 832 мянган түхэригэй нормативна сэбэр продукци үгөөгүй байха юм.

Иимэ гээгдэнги предприятинуудай хойшо татаһанай ушар шалтагаанаар 422,7 мянган кубометр монсогор модон, 536,4 мянган кубометр барилгын модон, 31,5 мянган кубометр хюрөөдэмэл материал түсэбтэ дутаагдаа. Мүн модоной хибэдэһээр хэгдэдэг 7881 кубометр хабтагай, 661,6 шпала, 7,7 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра түсэбтөө хүргэн ашаглалгада үгэжэ шадаагүйбди.

Саг үргэлжэ гээгдэлдэ орожо ябадаг предприятинуудай хангалтагүй тулюур ажалай ушар шалтагаан хадаа үйлэдбэриеэ, үдэр бүриингөө ажалые һайнаар эмхидхэжэ шадангүй, түрүү дүй дүршэл, эрдэм, техникын түйлалтануудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлэн хэрэглээгүй, хүдэлмэришэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ёһотоор ябуулаагүй байһанһаа болоно гээд тэмдэглэлтэй. 1982 оной эхиндэ хараалһан түсэбэйнгөө ёһоор үйлэдбэриингөө хүсэнүүдые хубаарилан табижа шадаагүйбди. Жэшээнь, модо бэлэдхэлгэ дээрэ хүдэлмэришэд яһала хүртэсэтэйгөөр хубаарилагдан табигдаашье һаань, тэндэхи ажалые техникээр хангалга 97 процентдэ, модо зөөлгэдэ машинануудые хэрэглэлгэ 92 процентдэ хүргэгдэһэн байна.

Мүнөө нэгэдэлэймнай предприятинуудай коллективүүд эдэ бүхы дутуу дунданууда элирүүлэн усадхажа, нөөсэ арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэн, амжалтын харгыда гарахаяа эрмэлзэнхэй. Леспромхозуудта, модоной баазанууд болон комбинадуудта үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүд согсологдожо, шэнэ 1983 оной социалис уялганууд баталагдана. Үнгэрэгшэ жэлдэ, гүрэн түрынгөө байгуулагдаһаар 60 жэлэй алдарта ойн баярта зорюулагдаһан социалис мүрысөөнэй долгин дээрэ түйлаһан амжалтануудаа батадхан, энэ жэлдэ, республикынгаа 60 жэлэй ойе угтуулан шэнэ амжалтануудые түйлахаар манай ажалшад зорижонхой.

В. ВОРОЖЕЙКИН,
«Забайкаллес» нэгэдэлэй генеральна директор.

ЗОРИЛГОЁО ТОДОРХОЙЛБО

Загарайн районой арадай ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн январиин 18-да боложо үнгэрөө.

Районой ажалшадай үнгэрһэн жэлэй ажалай дүнгүүд ба 1983 ондо бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд тухай элидхэл КПСС-эй райкомой секретарь А. М. Алексеев хэһэн байна.

Эрхирэгэй совхозой профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Д. Д. Ширапнимбуева, Загарайн шубуунай фабрикын оператор Л. К. Замарацких, «Гигант» колхозой һү һаалиин комплексые даагша О. Т. Афанасьев, Онохойн совхозой орооһото ургамалнуудые ургуулха талаар ажахын тоосооной звеное хүтэлбэрилэгшэ З. Г. Габдулин, Шэнэ-Бэрээнэй заводой слесарьнуудэй бригадир Р. М. Шагиморданов, 136-дахи ПМК-гай партийна организациин секретарь Л. А. Зимина, Горхон станциин депогой ахалагша машинист В. М. Климович, Онохойн комбинадай директор В. Е. Тугутов гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй тэг дундахи жэлдэ коллективүүдэйнгээ дүүргэхэ ... гүүд дээрэ онсо тогтоо.

КПСС-эй райкомой нэгэдэ... тарь Ю. Р. Дмитриев зүбл... дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн бай...

Прибайкалиин районой ... дай түлөөлэгшэдэй делегаци ... хүдэлмэридэ хабаадалсаа. Т... циие толгойлогшо районно С... сэдкомой түрүүлэгшын орл... Боев үгэ хэлээ.

Игэжэ арадай ажахын т... зүблөөндэ хабаадагшад 1983 ... лүүлхэ социалис уялганууд... абаба.

Э. За...

Манай фотокорреспондент С. Балдуевай буулгаһан зураг дээрэ Улаан-Үдын районой Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын һү һаалиин комплексын залуу оператор Сергей Цыремпиловые харанат. Мал ажахыда үнинэй хүдэлжэ байгаа бэшэшье һаа, энэ нүхэрнай дүй дүршэлтэй болож o, түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсанхай. Мүнөө үедэ тэрэ даажа байһан үнеэдһээ шадаал һаа ехэ һү һаахые эрмэлзэжэ, бараг һайн дүнгүүдые түйлана.

КПСС-эй АГРАРНА ПОЛИТИКА БЭЕЛҮҮЛЭГДЭН...

АГРАРН... ҮЙЛЭДБЭРИИ... ХҮСЭТЭ ТҮЛХИ...

Оронойн агропромышленна комплексые, тэрэнэй ... шагүй хуби — хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ Шэ... 1983 он шухала шата болохо юм. Таряалан дээрэ... дээрэ ажаллаһан үдэр, час бүхэн бүри ехэ, хари... хүдэлмэриин дүнгүүд бүри ашаг үрэтэй болохо ...

Аграрна үйлэдбэриие экономическа талаар ур... ха ашаг үрэтэй хэмжээнүүдые бэелүүлхэдээ, иимэ... зохид арга боломжо бии болохо. КПСС-эй ЦК-г... (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор, зо... раалагдаһан эдэ хэмжээнүүд энэ табан жэлэй гу... жэлдэ агропромышленна комплексые хүгжөөхэ ба... дэ мүнгэ һомолхо түсэбүүдэй үндэһэ һуурииень бол... Хэмжээгээрээ, бүхы колхоз, совхозуудта үзүүлхэ ... гөөроо эдэ хэмжээ ябуулганууд ажахын-политич... ябуулга болохо юм.

Январиин 1-һээ эхилжэ эбэртэ бодо мал, га... орооһо, саахарай свекло, хартаабха, овощ боло... продуктнуудые худалдан абалгын сэнгые дээшэ... гүрэнэй бюджедээр 16 миллиард түхэриг мүнгэ... логдохо болоно. Экономическа талаараа һула ... совхозуудые бэхижүүлгэдэ һомологдоһон мүнгэн... той хубинь хэрэглэгдэхэ байна.

Хүдөө ажахые эршэмтэйгээр хүгжөөлгэ хүдөөг... альна асуудалнуудые шиидхэлгэтэй сэхэ холбоо... Хүдөө нютагуудые болбосон түхэлтэй болгохо ... риие түргэдхэхэ, таряашадай соёлой болон ажа... эрхэ байдалые һайжаруулха гээд Эдэе хоолой ... маар хараалагданхай.

Гэбэшье социальна шэнэдхэлгэнүүдэй арга ... нууд нютаг нютагуудта ондо ондоо гэжэ бидэ мэ... Ашаг үрэ багатай ба гарзатай колхозуудай хэрэг... илангаяа хүшэр хүндэ байна. Тиин гүрэн түрэми... ажахынуудта бүри ехэ туһаламжа үзүүлдэг боло...

Гэр байра, соёлой-ажаһуудалай хэрэглэмжын ... нүүдые болон ажахы дотор харгынуудые барил... дэниие тэдхэлгэдэ, страховой түлбэри түлэлгэдэ 1... до эдэ ажахынуудта 3,3 миллиард түхэриг һомо... юм.

СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ иим... болсмоор тоосоонууд харуулагдаа. 1983 ондо со... болон гүрэнэй бусад предприятинууд 8,8 миллиа... ригэй хэмжээнэй ашаг олзо абаха болоно. Тиин ... гэниинь бултадаа шахуу ажахынуудай мэдэлдэ ү... Үйлэдбэриие үргэдхэлгэдэ ба экономическа тала... шуулгада тэрэ хэрэглэгдэхэ зэргэтэй.

Колхоз, совхозуудта ажалай түлбэриие дээш... агропромышленна комплексын бүхы һалбаринууд... ниие нарижуулан гуримшуулха гээд партиин XX... дын, КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэ... хэбэринүүдээр хараалагданхай. Продукци үйл... гые дээшэлүүлхэдээ ба тэрэнэй шанарые һайжа... даа, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд материальна... урмашуулагдаха болоно.

Бригадна болон коллективнэ подряд, ажалай... риин аккордно-шангай гурим мүнөөһөө үргэнөө... рүүлэгдэнэ. Тиигэжэ үйлэдбэриин эрхим дүнгүү... дана, нөөсэнүүд алмагдана. Мүнөө байгаалиин б... уларилай эрхэ байдал бүри ехээр хараада абтада...

1983 ондо Сибириин, Алас-Дурнын, Ураалай, ... эй Түбэй-Хара хүрьһэтэй областьнууд болон Ха... хүрьһэтэй нютагуудта оршодог совхозууд болон ... бусад предприятинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэ... дэй, мэргэжэлтэд болон алба хаагшадай тушаалай... ри 1983 ондо дээшэлхэ байна. Нэгэ ажахыда ... рнагүй хүдэлһэнэй түлөө салин хүлһэндэ нэмэл... хэ, малшадта нэмэлтэ амаралта тогтоогдохо юм.

Ураалай болон Казахстанай олонхи областьну... рэнэй предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ сал... һэндэнь нэмэлтэ болгогдон, районно коэффици... оруулагдаха юм. Эдэе хоолой программые бэелү... лаар КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрну... ведэй тогтоолнуудаар хараалагдаһан экономиче... машуулгын бусадшье хэмжээнүүд бэелүүлэгдэнэ.

Оронойн агропромышленна хүсые эршэмтэйг... жөөхэ, хүдөө ажахын ашаг үрые дээшэлүүлхэ по... парти болон гүрэн бодото дээрэнь шууд сэхээр бэ...

«Эдэе хоолой программые бэелүүлгэтэй холбоо... жээнүүд манай түсэбүүдтэ гол һуури эзэлнэ», ... КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум д... солон тэмдэглэгдэһэн байна.

Шадаал һаа, богони болзорто оронойн хүн зон... хоолой бүхы зүйлнүүдээр найдамтайгаар ханга... хоолой бүридэлые горитой һайжаруулха зорил... дана. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие экономическа ... урмашуулхын тула бэелүүлэгдэжэ байһан хэм... тон ехэ туһа нэмэри хэхэ уялгатай. Агропром... комплексын арга боломжонуудые ашаг үрэтэйгөө... лэхэ талаар хүсэлэл оролдолгонуудаа элсүүлхэ г... гэдэ арадай, бултанай ба хүн бүхэнэй хэрэг бол...

Д. СМИР...
ТАСС-ай шэнжэ...

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

АНХАРХА АСУУДАЛ

СССР-эй Эдеэ хоолой холын хараата программа баталан абаһан КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумһээ хойшо олохон һара үнгэрбэ. Энэ үедэ «Улаан Сэлэнгэ» газетэдэ тус асуудалаар хэр һонирхолтой, гүнзэгы удхатай, эмхидхэхы хүсэтэй материалнууд толилогдооб гэжэ хаража үзэе.

Юрэнхы дээрээ газетын хуудаһануудта хүдөө ажахын асуудалнуудаар урданьшье, мүнөөшье олон материалнууд толилогдоно. Тиихэ ёһотойшье. Юуб гэхэдэ, районой газетэ хүдөө ажахыда, тэндэ ажалладаг хүнүүдтэ эгээл дүтэ байжа, тэдэнэрэй үдэр бүриинь ажалда нүлөөлхэ аргатай байна бшуу. Илангаяа районой колхоз болон совхозуудай үйлэдбэриин гол һалбари болохо мал ажалда газетэ ехэ анхаралаа хандуулна.

Редакциин «Түхэреэн столой» дэргэдэ зуутан хонишодые суглуулжа хөөрэлдэхэ, малай убэлжэлгын болон зунай бэлшээриин урда тээ мүрысөө үүсхэһэн коллективүүдэй социалис уялгануудые толилжо, тэдэниие дэмжэгшэдэй бэшэгүүдые харуулха, түрүү малшадые зураглан бэшэхэ гээшэ эндэ заншал болонхой. Жэшээнь, үнгэрһэн зунай эхеэр газетэдэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Залаагай һү һаалиин фермын, энэ убэлжэлгын эхеэр Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай МТФ-гэй хүдэлмэрилэгшэдэй социалис уялганууд толилогдоо. Һүүлээрнь һү һаалиин хэдэн фермэнүүдые даагшанарай харюу бэшэгүүд үгтэһэн байна. Ноёхоной колхозой, тэрэ тоодо Залаагай фермын малшадай абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлһэн тухай тусхай хуудаһан гараа. Районой бүхы һаалишадай, һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүдэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүд һара бүри харуулагдана.

Зунай, намарай һарануудта тэжээл бэлэдхэхэ асуудалаар газетэдэ олон материал үгтөө. Хориин районой хонишодой жэшээгээр отаринуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн тодорхой уялганууд эндэ толилогдоһон байна. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ промышленна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдые, эмхи зургаануудай алба хаагшадые, хүдөөгэй хүн зониие олоор хабаадуулха гэһэн арадай депутадуудай Сэлэн-Дүүмын поселково Соведэй эдэбхитэдэй абаһан социалис уялганууд, мүн тэдэнэрые дэмжэгшэдэй бэшэгүүд харуулагдаа. Теэд эдэ уялганудай, илангаяа хонишодой бригаданудай абаһан уялгануудай хэр зэргэ дүүргэгдэһэниинь уншагшадта хүсэдөөр мэдээсэгдээгүй үлөө.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэнэй дүнгүүдые үргэнөөр харуулха, мүрысэгшэдэй хоорондо шалгалта эмхидхэхэ талаар «Улаан Сэлэнгэ» газетэ бүхы арга боломжонуудые хэрэглэнэ гэхын аргагүй. Мүрысэдэг ажахынуудай, коллективүүдэй хоорондоо ябалсажа, дүй дүршэлөө халан абалсадаг, дутуу дунданууда элирүүлдэг тухай хаа-яа бэшэнэ.

Дээрэ дурдагдаһан материалнуудай удхые сэгнэжэ үзэхэдэ тэрэнь КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумһээ урда тээ толилогдогшоһоо илгаагүй гэхээр. Илангаяа хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ, колхоз болон совхозуудта экономическа хүдэлмэри һайжаруулха, алмалта ба арьбалалтын түлөө тэмсэхэ, продукци гээлтэ хоролтодо оруулхагүй, шанарынь һайжаруулха асуудалнууд тол анхаралда абтанагүй. Статьянууд, корреспонденцинүүд дотор продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, бага гаргашатайгаар ехэ продукци абаха тухай орой хэлэгдэнэгүй. 1982 оной августын 31-нэй номерто һү һаали дээшэлүүлхэ асуудалаар XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо газетын бүхэли хуудаһан зорюулагдаа. Теэд тэндэнь һүнэй өөрын үнэ сэн тухай, тэрэниие хямдаруулха тушаа юун хэгдэнэб гэжэ орой дурдагдаагүй үнгэрөө. Мүн декабриин 9-нэй номерой түрүүшын хуудаһанда «Ехэ ашаг үрын түлөө» гэһэн тусхай гаршагтай хүдөө ажахын томохон шэнжэлэл толилогдоо. Мүн эндэшье мал ажалай продукци хэр гаргашатайгаар абтанаб гэжэ нэгэшье үгөөр хэлэгдээгүй.

Үнгэрһэн долоон һарын туршада «КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» гэһэн нииитэ гаршаг доро гансал Г. Кибэновай «Минеральна мелиораци — ургаса дээшэлүүлхэ нүхэсэл» гэһэн статья толилогдоо. «Үрэһэндэ анхарал хэрэгтэй» гэһэн А. Тайновай статья жэлэй һүүл багаар газетэдэ гараа. Теэд тэндэнь районой ажахынуудта үрэһэнэй участогууд дээрэ хүн зон хэр зэргэ хүдэлөөб, тэндэһээ ямар ургаса абтааб гэжэ дурдагдаагүй үнгэршэһэниинь гэмшэлтэй.

КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар районой газетын харуулха асуудалнууд олон ааб даа. Район дотор таряалангай ургаса өөдэтэйгөөр дээшэлнэгүй, хүрьһэ хамгаалха агротехникын хүдэлмэри хүсэдөөр бэелүүлэгдэнэгүй. Овощ ургуулжа, Гусиноозёрск хотын зониие хангаха хэрэг муугаар шиидхэгдэнэ. Промышленна предприятинуудта хүдөө ажахын хамһабариин цех түхеэрхэ талаар район дотор юун хэгдэнэб гэжэ мэдэхын аргагүй. Зүгөөр эндэ Гусиноозерско ГРЭС, шулуун нүүрһэнэй Холбоолжоной уурхай, Сэлэн-Дүүмын РМЗ, Гусиноозёрско леспромхоз гэхэ мэтэ хүсэ ехэтэй предприятинууд олон. Теэд Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ эндэхи коллективүүд хэр зэргээр хабааданаб, ямар нөөсэ арга боломжонууд хэрэглэгдэнэб гэһэн материалнуудые газетын хуудаһануудта олохонь бэрхэтэй.

Районой хүдөө ажахые химижүүлгэ, мелиорацилга эндэ гээгдэлтэй. Мүн хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудай хүгжэлтые эршэдхэхэ (интенсивнэ гуримда оруулха) асуудалнууд хангалтагүйгөөр шиидхэгдэнэ. Эдэ бүхы асуудалнуудаар гүнзэгы удхатай, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ туһаламжа болохоор, бодото ажабайдал дээрэһээ үндэһэтэй статьянуудые редакци эмхидхэхэ уялгатай. Ургаса ехэтэй ургамалнуудай шэнэ сортнуудые дэлгэрүүлхэ, ашаг шэмэ ехэтэй үүлтэрэй адууһа мал олошоруулха асуудалнууд мартагдаха ёһогүй. Энэ талаар бии байгаа түрүү дүй дүршэл согсологдожо, газетын хуудаһануудта үргэнөөр харуулагдажа байха ушартай.

Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ районой газетэнүүд ехэхэн үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Тиимэһээ тэдэнэр хүдөө бэшэгшэдтэеэ холбоо барисаагаа үргэдхэжэ, шэнэ авторнуудые хабаадуулха болоно. Энэ талааршье абажа үзэхэдэ, «Улаан Сэлэнгэ» газетые һайн гэжэ магтахын аргагүй. Газетын хуудаһануудые иража харахада, номерһоо номер бүхэндэ бэшэжэл байгшад олон дайралдана. Тиин КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумһээ хойшо үнгэрһэн үедэ районой колхоз болон совхозуудай, хүдөө ажахын болон промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ талаар юу хэжэ, ямар арга боломжонуудаа хэрэглэжэ байһан тухайгаа газетэдэ бэшээгүй тооной.

СССР-эй Эдеэ хоолой программа саг зуурын бэшэ, харин олон жэлдэ шиидхэгдэхэ хэрэг гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Зүгөөр тэрэниие гэдэргэ татажа болохогүй, бүри түрүүшын жэлһээ тэрэ аша үрэеэ харуулха ёһотой гэһэн эрилтэ КПСС-эй ЦК-гай майн, мүн ноябриин (1982 он) Пленумүүд табиһан байна бшуу. Тиимэһээ «Улаан Сэлэнгэ» газетын хүдэлмэрилэгшэд энэ талаар бии байгаа дутагдалнуудаа усадхаха бэзэ гэжэ найдагдана. Иимэ хүсэн эндэ бии.

АЛМАХА, АРЬБАДХАХА

Түмэр — промышленностьда шухала хэрэгтэй эд болодог. Тиимэһээ тэрэ үйлэдбэриин хилээмэн гэжэ тон зүб нэршэнхэй. Юундэб гэхэдэ, түмэрые буйлуулжа, хэрэгтэй деталь бүтээхэнь таря тарижа, ургуулжа, хуряажа, һүүлдэнь хилээмэн болгожо гаргаһандал адли, тон хүшэр хүндэ хэрэг ха юм. Теэд хаягдашаһан хилээмэнэй зүйлнүүд шэнги түмэрэйшье али олон хаядаһанай эндэ тэндэ орхигдошоод, жэбэ жонходо эдюулшоод хэбтэхэдэ, хара буухаар байдаг. Харин хэрэглэгдэһэн түмэрэй хаядаһые дахин хайлуулжа, түмэр болгоходо тонно түмэр бүхэнэй 370 түхэриг алмагдана, мүн ашагта малтамалнуудайшье гаргаша бага болоно ха юм. Теэдшье түмэрэй хаядаһануудһаа металл гаргахада рудаһаа гаргаһанда орходоо сэнгынь 12 — 15 дахин доошолдог байха юм. Орон дотороо үйлэдбэрилэгдэдэг бүхы түмэрэй 40 процентынь суглуулагдаһан хаядаһануудһаа гаргагдадагшье һаань, энэ хэрэгтэ нөөсэнүүд үшөөл ехэ. Жэшээнь, манай республика дотор нёдондо 111 тонно түмэрэй хаядаһан гүрэндэ тушаагдангүй үлэнхэй. Иигэжэ 1 миллионһоо дээшэ гүрэнэй мүнгэн хиндэ хаягдаа.

КПСС-эй ЦК, гүрэн түрэмнай хэрэглэгдэхэеэ болиһон түмэрэй хаядаһануудые суглуулха, дахин хайлуулжа, металл болгохо хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулна. Металлнуудай хаядаһан болон үлэгдэлнүүдые суглуулгын эмхидхэлые улам саашань нарижуулха талаар КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол 1981 оной январь һарада гараа һэн. Партиимнай ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андропов: «Мүнөө алмалта, арад зоной зөөриидэ гамгайгаар хандаха гээшэ манай түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ асуудал мүн... «Алмаа һаа — һайн, алмаагүй һаа — тиигэд гээд үнгэрхэ ааб-за» гээд бододог ябадал байха ёһогүй», — гэжэ хэлээ һэн.

Теэд манай промышленностьда түмэрэй үртэһэн ямараар алмагдана гээшэб?

Металлолом суглуулха жэлэйнгээ түсэбые Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинат, Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхай, «Нижнеангарсктрансстрой» трест, «БАМтоннельстрой» трестын барилгын управлени, Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинат болон бэшэшье предприятинууд сүм дүүргэнхэй. Эдэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна болон профсоюзна организацинуудай эрмэлзэл оролдолгоор гүрэн түрымнай энэ шухала шиидхэбэринүүд бодото дээрээ бэелүүлэгдэһэн байна.

Коллектив бүхэндэ түмэр суглуулгын түлөө харюусадаг тусхай хүдэлмэрилэгшэд бии, металлолом хадагалхаар талмай болон участогууд үгтэнхэй, тиихэдэ эндэ шанга хиналта байгуулагданхай. Теэд бүхы предприятинууд энэ харюусалгата даабаридаа хайша хэрэгээр хандадагынь халагламаар. Тусхайлбал, республикын бүхы 22 районуудай оройдоол дүрбэниинь лэ энэ түсэбөө дүүргэнхэй. Хурга даража тоолоо һаа, Улаан-Үдын Октябрьска, Железнодорожно, тиихэдэ Хойто-Байгалай, Загарайн районууд юм. Иимэ байдалай тохёолдоһон ушарһаа металлолом суглуулха талаар республикымнай түсэб (хэрбээ түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй арбан нэгэн һарын дүнгүүдые абажа харабал) 93,5 процент дүүргэгдэһэн байна. Тиигэжэ арадай ажахыда 7 мянга шахуу тонно үнэтэ түүхэй эд дутуу үгтэһэн байха юм.

Баримта, дүнгүүдые абаад харахада, оронойн металлургнуудта республикын олохон предприятинууд үритэй болонхой. «Бурятмясопром» нэгэдэлэй коллективүүд 295 тонно түмэр, тиихэдэ «Гусиноозерская» шахта — 234 тонно, ГРЭС-эй барилгын управлени — 144 тонно, «Бурятферммаш» нэгэдэл — 161 тонно, заводууд — «Теплоприбор» — 287 тонно, «Электромашина» — 561 тонно металл тушааха ёһотой. Тиихэдэ «Забайкаллес» нэгэдэлэй коллективүүд, Буряадай транспортна управлени, Хүдөө ажахын министерствын предприятинууд бэшэнһээ даншье һаа холо гээгдэнхэй гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Эдэ коллективүүд тус тустаа 2025, 1019, 3552 тонно металл гүрэндэ үритэй болонхой.

Ф. ОВЧИННИКОВ.

Совет орон дотор

«ТЭЖЭЭЛЭЙ БЕЛОК» ГЭҺЭН ПРОГРАММААР

ТАЛЛИН. Эстониин эрдэмтэд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд онсо шухаг промышленна түхеэрэлгэ зохёон бүтээгээ юм. Тэрэнь эрхим шанартай ба хямда тэжээл — убэлэй үедэ шахан талгалуулгада байһан залуу малда уулгагдаха хэмэл һү үйлэдбэрилхэ ёһотой юм. Һаяхан республикын малшадта тус түхеэрэлгээр үйлэдбэрилэгдэһэн түрүүшын шэнэ продукци үгтөө.

— «Тэжээлэй белок» гэһэн республиканска программые бэелүүлгэдэ манай эрдэмтэдэй хүсэлэл оролдолгонууд элсүүлэгдэнхэй, — гээд Эстониин Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Э. Пармасто хөөрэнэ. — Эстони — багахан республика мүн. Тиимэһээ таряалгын талмайе үргэдхэжэ, тэжээлэй баазые нэмээхэ гэхын аргагүй. Тиимэһээ таряан болон мал ажалай продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлгэдэ эрдэмтэд шухала үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

«Тэжээлэй белок» гэһэн программые бэелүүлгэдэ элдэб мэргэжэлтэй эрдэмтэд хабаадуулагдаа. «Ранна» гэжэ совхоздо биохимигүүд бройлернуудые шахан таргалуулха арга технологи нэбтэрүүлээ юм. Химигүүд болон биофизигүүд белогоор баян ургамалнуудые бии болгохын тула генинэ инженериин һүүлэй түйлалтануудые хэрэглэнэ.

ТЭЖЭЭЛ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

АЛИТУС. (Литвагай ССР). Ашаглалгада оруулагдаһан хилээмэнэй продуктнуудай комбинат мал ажалай комплекснуудта, шубуунай фабрикануудта болон загаһа үсхэбэрилдэг ажахынуудта холимог тэжээл эльгээжэ эхилээ. Энэмнай шэмэ ехэтэй холимог тэжээл үйлэдбэрилхэ оронойн эгээл томо предприятинуудай нэгэниинь болоно.

Проектнэ хүсэндөө хүргэгдэхэдөө, тус комбинат сүүдхэдээ 20 янзын мянган тонно холимог тэжээл үйлэдбэрилхэ юм. Литвагай мал ажалай эрдэм-шэнжэлгын институдай эрдэмтэдэй зохёоһон рецептын ёһоор, тэрэнэй бүридэлдэ орооһонһоо гадна, ногооной гурил, жом, болон бусад зүйлнүүд ородог юм.

— Эдеэ хоолой программа дотор холимог тэжээл үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд хараалагданхай, — гээд Литвагай ССР-эй бэлэдхэлэй министр Л. Карецкас хэлэнэ. — Алитусай комбинадай ашаглалгада оруулагдахада, ажахынуудта дүрбэнэй нэгэ хубяар ехэ холимог тэжээл эльгээхэ аргатай болохобди.

Мүнөө жэлдэ Литвагай предприятинууд 2 миллионһоо дээшэ тонно холимог тэжээл, гранула болон брикет үйлэдбэрилхээр түсэблэнэ.

ЭНЕРГЕТИГҮҮДЭЙ ТҮЙЛАЛТАНУУД

НОВОЧЕБОКСАРСК. Эндэхи 3-дахи ТЭЦ-тэ 6-дахи энергоблок һаяхан ашаглалгада үгтэбэ. 120 мянган киловатт хүсэтэй турбогенератор болон час соо 500 тонно уурал гаргаха хүсэтэй котел залуу хотые элшэ хүсэ болон дулаагаар хангалгые горитойгоор һайжаруулха арга олгохо юм. Тус агрегадан ашаглалгада оруулагдахада, Чувашай республика дотороо эгээл томо теплоэлектроцентралиин 2-дохи ээлжээнэй барилга дүүргэгдээ.

Автономито республика дотор элшэ хүсэнэй нөөсэ эршэмтэйгээр ургана. Жэшээнь, 1980 онойхитой сасуулхада, нёдондо жэл эндэ хоёр дахин ехэ электрын элшэ хүсэн үйлэдбэрилэгдэһэн байна. Баригдажа байгаа Чебоксарска ГЭС-эй 7 гидроагрегат хүдэлнэ. Чебоксарада баригдажа байһан 2-дохи шэнэ томо ТЭЦ хотын шэнэ районууд болон предприятинуудые дулаагаар ба элшэ хүсөөр хангана.

ДАБААНАЙ ДЭРГЭДЭХИ КОМПЛЕКС

КЫЗЫЛ. Тувын Арадан тосхондо автостанци нээгдэнхэй. Энэнь гостиница, столово, автомобильнуудые техническэ талаар хангаха ба заһабарилха пункт, хиналтын-диспетчерскэ албанһаа бүридэһэн бүхэли комплекс болоно.

Энэ хадаа Тувае Хакаситай ба Красноярс... тай холбоһон оло... рэй зам дээрэ ... хоёрдохи томо ко... лоно. Эндэ тэрэни... бараагүй. Зэргэлэ... сэ үндэр дабаану... ниинь оршодог ю... һээ машинаяа шал... ха хэрэгтэй бшуу. ... лэй туршада Ак... Чаданда жолоошо... лагдаһан харгын ... лекснууд баригда...

ТЕЛЕВИДЕНИ... МУЛЬҺЭТЭ О...

ЯКУТСК. 80-да... лельдэ оршодог Х... һэтэ океанда Ж... тирог дээрэхи пол... циин хүдэлмэри... зарые тойрон даб... ран» гэжэ хэмэл ... һаламжаар түбэй... ниин программые ...

Ехэ газарһаа ... һуудаг ба ажалла... нигуудта гидромет... болон оршон той... гаалиие сахиха т... синскэ управлени ... ниин программые ... абаха түхеэрэлг... һүүлдэ Новосибир... олтирогуудай буса... нуудта иимэ түхе... тодхогдохо юм.

МАНАЙ ҮЕЫН ХҮН
[...]нэн конкурсдо ерэһэн очерк

ҺҮРИТЫН ГОЛ ҺАЙХАН ДАА

...АГУУРАЙ станциһаа [з]үүн хойшоо харахада, [х]эз үргэн хотогор, хүб[о]р хаяжархиһан хүдэһэн [...] шэнги — нэгэшье модогүй набтархан гү[в]үд дабхасалдана. Энд[э] районой түб тосхон За[...]альскһаа ябаһан автобус [...]ожо, «Красный Вели[...] совхоз шэглэн гараба-

[...]рёод гаран хүнэй баг[...] автобусто хоёр-гурбан [...] ээлэгдээгүй сүлөө [...]аба. Эндэмнай юрэнхы [...] ород зоной ажаһуудаг [...] юм гэжэ үнинэй мэ[...]. Тиигэн гэһээнь той[...] һуугааша уладаймнай [...]хахадынь шахуу буряа[...] Манһаа холо бэшэ һуу[...]гэ гэмэргэн янзын хүг[...]эй томо сүүмхээр дүү[...] апельсин хэжэ бүхөөр [...]нхай, жаахан аша хү[...] «тниггэ-ниггэ» гэжэ [...]ад ходо зандарна. Хо[...]алуухан басагад ехэл[...]аар ород, буряадаар х[...] байгаад, һониноо хө[...] энэд. Хойгуур нойртоо [...]дэжэ, һажаһан уладууд[...] бии.

[...]вхозой нэгэдэхи отде[...]ээ гурбан модоной зай[...]шодог айлай газаа ерэ[...]уубабди. «Красный Ве[...]» совхозой түрүү хо[...]н Цыден-Дорҗи Арсалу[...] ба тэ[...] бууса» — гэжэ томо [...]гай дээрэ олон үнгын [...]эр бэшээтэй гаршаг гэ[...] углууда хадаатай ха[...]на.

[...]аа жэгтэй дулаан, са[...] — газар хара шахуу. [...]дой дулаан байрын саа[...] гурба-дүрбэн һуринууд [...]айлдана. Хонишонойн [...] байдалынь түбхинэнги [...]. Гурбан таһалгатай гэр [...] зайн галай гэрэл ялар[...] телевизорэй сэнхир эк-

ран гэрэлтэнэ... Яаралтай ушар гарабалнь газова плиткэеэ аһаагаад, эдеэ хоолоо шанаха аргатай.

— Холын айлшадай ерэн гэхэдэ, гэрэймнай эзэн байбагүй. Үбһэ тэжээл асархаяа Борзи станци ошоо. Ерэхэ болоо ёһотой, — гэжэ Наталья Дондоповна эхэнэрынь һанаагаа зобонгёор хэлэнэ. — Үдэр ехэл богони болоо даа, юушье хэжэ үрдеэгүй байтаршни харанхы болошоно.

— Энэ ехэ байшан соогоо оройдоо хоюулханаа байдаггүй аабзат даа?

— Мүнөөдөө тиимэрхүү болоод лэ байна хабди. Зарим тээгээ багтажа ядатараа суглараад, шууяжа-шууяжа тарададагбди. Ехэ басаган Светэмнай Шэтын медицинскэ институдай стоматологиин факультедтэ һуралсадаг. Дунда басаган Галимнай Буряадай хүдөө ажахын институт дүүргээд, районойнгоо мал эмшэлгын лабораторидо ажаллана. Валерий хүрьгэмнай баһал ветеринарна врач юм. Жаргал хүбүүниинь нэгэдэхи класста ороо. Үшөө бишыхан Наташа басагатай. Манай одхон басаган Дарима медтехникум дүүргээд, районой больницада ажалтай. Хүбүүн Баярнай үнгэрэгшэ намар сэрэгэй албанда мордонхой, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

ЖОНИШОН айлайхи яһала баян библиотекэтэй. Дэлхэйн болон ородой классигуудай номууд олон. Элдэб газетэ, журнал, хонин ажалда хабаатай ном дэбтэр захижа абадаг байна. «Хэдэн жэлдэ удаагуур роман-газетэ абанабди. Гансал буряад зохёолшодой бэшэһэн номууд энээ руумнай хүрэдэггүй агшал даа. Хааяа Улаан-Үдэ ошоһон хүнөөр захихада, хотын магазинуудта харагданагүй гээд ерэдэг», — гэжэ гэрэй эзэн гомдолоо мэдүүлнэ. «Гоё магнитофон гэдэгынь бии аад лэ, шэнэ буряад дуутай пластинкагүйбди. Гансахан Клавдия Шулуновагай дуулаһан хоёр дуун бии. Нэгэнь — «Алайрай гол». Урдань үбгэжөөл Таров энэ дууе ябаһан лэ газартаа нилээд сортоотой солгёоноор дуулагша бэлэй. Хоёрдохинь — «Инаг дураяа гамнаарай» гэжэ дуун бии.

Ахалагша хонишон Цыден-Дорҗи Дугарович Арсалунов Наталья Дондоповна һамгантаяа арба гаран жэлэй туршада энэ совхоздо ажаллаха зуураа, жэлһээ жэлдэ хурьга олоор абажа, ходоодо түрүү зэргэдэ ябадаг байһан. Гэрэй эзэн «Ажалай шэн габьяагай түлөө» медаляар, ВДНХ-гай мүнгэн медаляар хоёр удаа, КПСС-эй обкомой, облгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагданхай. Наталья Дондоповна Забайкальска районойнгоо Соведэй арадай депутадаар хоёрдохёо һунгагдаа. «Ахалагша хонишон Арсалунов Ц-Д. — «Алтан гартай мастер» гэһэн диплом ханада үлгөөтэй байхыень харанабди.

— Мүнөө бидэ түрэхэ хонидые харууһалхаяа болинхойбди. Һүүлэй үедэ совхозойнгоо 200 гаран хусануудые даажа абаад, гурбадахяа үбэлжэхэмнай. Бултыень тобир тарганаар ондо оруулха, толгой бүхэнһөөнь 7,5 килограмм нооһо хайшалха уялга абанхайбди. Өөһэдынгөө хүсөөр 1500 гаран центнер үбһэ сабшажа һурилөө һэмди. Хусануудта хүсэд хүрэхөөр үлөөгөөд, бэшыень совхоздоо тушаагаабди. Тээ тэрэ харагты, манай бүхы зэбсэг түхеэрэлгые — «Беларусь» трактор, косилка, тармуур, үбһэ һуриладаг машина... оулта бии даа.

— Хэн эдэ бүгэдыстнай хүдэлгэдэг юм?

— Гэр бүлынгөөл хүсөөр ааб даа. Хамаг ажалнай нарин нягта ажахын тоосоондо оруулагданхай. Хэрбээ үмсынгөө малда үбһэ сабшаа һаа, ямар техникэ, хэды шэнээн хэрэглээбши, тэрэнэйнгээ түлөө совхоздо түлбэри үгэдэгбди.

— Хэр олон мал үмсэдоо баридагбта?

— Мүнөөмнай Эдеэ хоол элбэгжүүлхэ программын гол зорилго болгогдоод байхада, хаа хаанагүй, хубинишье ажахыда шадалайнгаа зэргээр мал барихада болохо гэгдэнэ бшуу. Теэд мал түлжүүлхэ гээшэмнай тиимэ бэлэхэн хэрэг бэшэ. Бидэ хэдэн үхэр, хори гаран хони, гахай, тахяа баридагбди.

— Ямар мори унаа хэрэглэнэт?

— Энээхэн хээр морёо хоёр резинэ мөөртэй тэргэдээ хүллөөд лэ, нишэ тиишээ гүйлгэгшэбди. Халта холо ошолго болоо һаань, колясатай мотоцикл бэлэн байдаг. «Москвич» машинатайбди. Найман хүнэй һуудаг «УАЗ» түхэлэй автомашина совхозһоо худалдажа абаһан аад, тоног түхеэрэлгыень гол түлэб шэнэлжэ байнабди. Тэрэмнайл одоол хүдөөгэй харгыда ёһоор шэрхи бшуу даа, — гэжэ гэрэй эзэн хөөрэхэ юм.

Нигэжэ хөөрэлдэһөөр, ажал хэрэгтэйнь танилсаһаар байтарнай хонидоо уһалжа, бэлшээридэ гаргаха саг болошобо.

— Энэ нэлэнхы үргэн хотогор газараар хэдышье схэ үбһэ сабшахада болохо юм. Харин уһан лэ хомор, —гэжэ Цыден-Дорҗи Дугарович саашань үргэлжэлүүлнэ. — Бүхы хонид, малдамнай, өөһэдтэмнайшье хэрэгтэй уһан машинаар асарагдана. Ойро дүтэ нэгэшье булаг байхагүй.

ГАЗАА наратай дулаан. Совхозой түбһөө зурыһан харгыгаар нэгэ хүнгэн машина тооһо татуулба. Газаань ерэжэ буухадаа, тэрэмнай совхозой директор Николай Александрович Веденин байгаа.

— Манай үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилдэг совхоз шэнэ табан жэлэй үнгэрһэн хоёр жэл соо мяха, һү, нооһо абалгаяа горитойгоор ехэ болгоо. Хараа түсэбүүд үлүүлэгдээ, — гэжэ совхозой директор манда хөөрэбэ. — Энээндэ манай хонишодой оруулһан хубита нилээд ехэ. Мал ажалда дүршэлтэй бэрхэ буряад нүхэд олон юм. Тэдэнэй аха захань — Социалис Ажалай Герой Доржи Догдомович Догдомов мүнөө пенсидэ гаранхай, эндэһээ холо бэшэ һуудаг. Гуша гаран жэлдэ хонишон ябаһан энэ нүхэрнай залуушуулдаа һургаал заабари үгэжэл байдаг. Манай Цыден-Дорҗи Дугарович баһал ажалша бэрхэ, дүршэлтэй шадамар хонишон гээшэ. Хэхэгүй ажалынь гэжэ байхагүй. Автомашина, тракторһаа эхилээд бултыень ябуулдаг, заһабарилдаг. Тээ тэрэ ямар зохид бании барижархёо гээшэб, — гэнэ.

— Николай Александрович, намдаа дан үндэр малгай үмдэхүүлжэ, олоной урда улайлгаха, сайлгаха гэжэ бодобо бэшэ гүт? — гэжэ гэрэй эзэн хүдөө тала руу дурамбайдаха һамбаандаа энеэбхилэн дуугарна.

— Тээд, «үнэн юумэн үнөөрөө, үнэгэн малгай үһөөрөө» гэлсэгшэ гүбдее даа. Танһаа холо бэшэ манай залуу хонишод Анатолий Аюшеев, Борис Юнжаков гэгшэд һуудаг. Жэшээнь, Юнжаковтан энэ үбэл — хабартаа түрүүшын хэе 600 гаран эхэ хонидые түрүүлхэеэ байна. Совхозой мэргэжэлтэдһээ гадна, таанад һайн нүхэдэйнь, хүршэнэрэйнь туһалалсажа байгаа һаатнай, ехэл баярлахабди, —гээд совхозой директор гэрэй эзэндэ хандаһандал томоотойгоор дуугараа бэлэй.

Үдын хойно хонидой далда ороходо, хээр мориень хүнгэн тэргэдэ хүллэжэ, үргэн гүбээе үгсэн хатаруулбабди.

Гүбээгэй саагуур хушууран таһаржа бэлшэһэн гушаад хусануудые бишыхан Найда нохойнь түргэхэноор наашань туужа, һүрэгтэнь нийлүүлбэ.

— Мүнөө дээрээ эндэмнай саһан бага, ехэл дулаан байна,— гээд Цыден-Дорҗи Дугарович бодолгото болон, моринойнгоо галгланда ярина. — Урзанда үбэл ехэл хүшэр саг тохёолдоо бэлэй. Үбһэ тэжээлнай хуу саһан доро орошоо һэн. Үглөөгүүр хонидоо тууғаад лэ, бэлшээридэ гаргахаһаа ондоо аргагүй байгаа. Ходо хажуудань ябахаш. Тиигээд үдэшэндөө һалхи һүроод, хотон руугаа тэдэнэйш ерэжэ үгэхэгүйнь хэсүү бэлэй. Үшөө нэгэмнай холимол тэжээл тэргэдэ ашаад, хонидоо дахуулжа асардаг һэн. Хабарын ехэ һалхи шуурган боложо, тойроод бүтүү саһа бордоһон шэдэлээ. Хэдэн алхын газарта юушье харагдахала болишоо. Бага, ехэгүй бултадаа, гарта һабартаараа оролсожо, хотоёо тойруулаад саһан хана бодхоожо, малаа абараа бэлэйбди.

— Танине арбаад жэлэй туршада хонишоноор һайнаар ажаллана гэжэ директортнай үсэгэлдэр хэлэнэ һэн. Урда тээнь ямар ажалда хүдэлөөбта?

— Битнай ёһотой хүдэлмэришэн ангиин түлөөлэгшэ хүм, — гээд тэрэ яряагаа залгуулна. — Эндэһээ даншье холо бэшэ Хара-Нуурай шахта гэжэ бии. Мүнөө орон дотороо үндэр бүтээсээрээ алдар сууда гаранхай гүб даа. Тэндэхи Хүхэльбын уурхайда томо экскаваторай жолоошоноор олон жэлдэ ажаллааб. Яһала грамота, шагналнуудшье бии. Урда тээнь Номгон далай дээрэ дүрбэн жэлэй туршада уһан сэрэгэй албанда ябааб. Тэрэ гэһэнһээ хойшо хори гаран жэл үнгэршэбэл даа. Сагнай ямар түргөөр ошоно гээшэб! Хара-Нуурай шахтада ажаллаха үедөө үдэшын һургуулиин 8, 9, 10-дахи классые дүүргэжэ гараа бэлэйб. Эндэ ерээд, Нерчинск хотын хүдөө ажахын техникумэй зоотехник мэргэжэл олохо таһагта заочноор ороо хүм. Ерэхэ жэлдэ тэрэнээ дүүргэжэ гараха ёһотойб. Хэр бирагдаха юм,— гэнэ.

Январь һарын үдэр богонихон. Нэмжээ үргэн талын, нюсэгэн гүбээлиг газарай агаар жэгтэй һайхан. Нилээд удаан газаагуур ябажа, хонишоной дулаахан байрада ороходомнай, сэнхир экран яларна. Орон дотор, дэлхэй дээрэ боложо байһан һониие хонишодто дуулгана.

Чимит-Рыгзен НАМЖИЛОВ,
уран зохёолшо.

Шэтын область.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ҮЙЛЭДБЭРИИН ҮНДЭР ДҮНГҮҮД

БЕРЛИН. ГДР-эй металлургнууд мэргэжэлтэ һайндэрөө үйлэдбэриин үндэр дүнгүүдээр тэмдэглэбэ. Жэлэй эхинһээ хойшо «галта мэргэжэлэй» шадабаритад 1,5 үдэрэй хэмжээнэй продукци түсэбһөө гадуур тушааһан байна. Алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэхэ зуураа, жэлэй эхинһээ хойшо тэдэнэр 500 миллион шахуу маркын түүхэй эд болон материалнуудые гаргашалгые хоросоһон байна.

СССР-эй техническэ туһаламжаар байгуулагдаһан ГДР-эй металлургическа промышленность хэлбэришэгүйгөөр хүгжэнэ, продукци ехээр гаргана. Хэдэ хэдэн металлургическа предприятинууд аха дүү социалис оронуудай мэргэжэлтэдэй туһаламжаар шэнэдхэн һэльбэгдээ.

Һайндэртэй дашарамдуулан Галле хотодо болоһон баярай суглаан дээрэ ажалай гайхамшагта амжалтануудые туйлаһанай түлөө һалбариин 25 гаран түрүүшүүлдэ «ГДР-эй хүндэтэ металлург» гэһэн үндэр нэрэ зэргэ олгохо тухай дипломууд барюулагдаһан байна.

АМАРАЛТЫН БААЗАНУУДЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ПРОГРАММА

БУДАПЕШТ. Венгриин мэргэжэлтэд амаралтын баазануудые хүгжөөхэ холын хараатай программа зохёожо эхилэнхэй. Республика дотор тус программые бэелүүлхэ үедэ олон тоото мотель, кемпинг болон аяншалгын баазанууд шэнэдхэгдэхээр хараалагдана. Модо һоогүүдые, сэсэрлигүүдые үргэдхэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаха юм.

Венгридэ аяншалга ехээр хүгжөөгдэнэ. Гансал нёдондо жэл Венгриин 6 миллионһоо дээшэ эрхэтэн түрэл орон соогуураа аяншалһан байна.

ПРОМЫШЛЕННА РОБОДУУДЫЕ — ЦЕХҮҮДТЭ

БУХАРЕСТ. Румынида промышленна рободуудые байгуулжа, үйлэдбэридэ хэрэглэхэ программа зохёогдонхой. Шудхалгын, кузнечнэ болон гагналгын цехүүдтэ, шэрдэлгын отделениинүүдтэ хүдэлмэришэдые хэрэглэхэ рободуудые нэбтэрүүлхээр хараалагдана. Онсо орёо нарин гү, али хүшэр хүндэ технологическа хүдэлмэри дүүргэхэ рободой проектнууд баһал табигдана.

Тимишоартахи «Электромотор» заводто, Рещицэдэ металлургическа комбинадта, Бухарестын болон республикын бусад хото городуудай хэдэ хэдэн түрүү предприятинуудта Румыниин эрдэмтэдэй байгуулһан промышленна хэдэн робот амжалтатайгаар хэрэглэгдэнэ.

ГАЙХАМШАГТА ҮДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ГАВАНА. СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа Кубын ажалшад амжалтатайгаар дүүргэбэ, үлүүлэн дүүргэбэ. Ажалшадай 93 процентнь жэлэйнгээ даабаринуудые болзорһоонь һураггүй урид дүүргээ һэн. Эндэ болоһон республикын профсоюзуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ Кубын ажалшадай профцентрэй генеральна директор Роберто Вейга энээн тухай мэдүүлһэн байна.

ВЬЕТНАМАЙ ЗАГАҺАШАДАЙ АМЖАЛТАНУУД

ХАНОЙ. Гадаадын гүрэнүүдтэ худалдагдадаг далайн продуктнуудые олзоборилхо жэлэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэһэн тухайгаа Вьетнамай загаһашад элидхэбэ.

Вьетнамай экономикын заншалта һалбаринуудай нэгэн болохо загаһа барилга хоёрдохёо мүндэлжэ оайнхай. Гүрэнэй предприятинуудые хүгжөөлгэ, загаһа олзоборилгын кооперативуудые байгуулга, мүнөөнэй техникэ болон загаһа барилгын түрүү аргануудые хэрэглэлгэ, социалис мүрысөөн — эдэ бүгэдэ республикын загаһашадай амжалтануудай эшэ үндэһэн болоно. Хаа хаанагүй нэбтэрүүлэгдэжэ байһан эсэсэй үрэ дүнгүүдээр ажалай түлбэри тодорхойлдог шэнэ арга хадан ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ба продукци ехээр абаха шухала түлхисэ болоо.

Вьетнамай гол мүрэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд совет загаһашадтай нягта харилсаа холбоотой. СССР мүнөөнэй техникэ республикада эльгээдэг, түгэс бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэдэнь туһалдаг. Вьетнамай загаһашадай олзоборилһон элдэб янзын продукци ехээр худалдажа абадаг байна.

ЭЛЕКТРЫН ЭЛШЭ ХҮСЭНЭЙ ҺАЛБАРИ ХҮГЖӨӨГДЭНЭ

ВЬЕНТЬЯН. Элшэ хүсэнэй предприятинуудые үргэдхэлгэ хадаа Лаосто электрын элшэ хүсэ хүгжөөлгын гол зорилго болоно. Һалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ энээн тухай хэлэгдээ.

Электрын элшэ хүсэн — ЛНДР-эй арадай ажахын түргөөр хүгжэжэ байгаа һалбари мүн. Арадай засагай жэлнүүдтэ республика дотор электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ 3,5 дахин дээшэлээ.

Мүнөө үедэ хадын районуудта капитальна ехэ гаргашагүй бага электростанцинуудые барилгада ехэ анхарал хандуулагдана.

(ТАСС).

«БУРЯАД ҮНЭН»
газетэдэ бэшэһэнэй һүүлээр

«ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ [...]ШӨӨ БЭЛЭН БЭШЭ»

[...]мэ гаршагтай шүүмжэлхы статья үнгэрэгшэ жэлэй [...]иин 11-дэ манай газетэдэ толилогдоо һэн. Түнхэнэй [...]ой «Восточные Саяны» колхозой Хуурай-Һубагай [...]ениин һаалиин фермын хүдэлмэришэд малай үбэл[...]дэ муу бэлэдхэл хэжэ байна. Тугалай байра задагай [...]н зандаа. Эндэ барилгашад шалыень һэльбэн шэнэл[...]һан аад, дүүргэнгүй орхижорхёо. Мүн газаагуурхи [...]нь заһабарилагдаагүй. Үнеэдэй, тугалнуудай тэжээ[...]ацион зохёогдоогүй байна гэжэ тэндэ хэлэгдээ һэн.

[...]хэнэй районно Соведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын [...]лениин начальник А. А. Сымбелов газетымнай ре[...]да нимэ харюу эльгээгээ. «Танай газетэдэ толилог[...] статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд зүб байгаа. [...] үбэлжэлгын бэлэдхэлдэ элирүүлэгдэһэн дутуу дун[...]дые усадхаха талаар колхозой правлениин, партко[...] болон отделениин хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө шухала [...]ээн абтаа юм. Фермэдэхи малай байранууд дулаа[...]а, тугалай байрын шала һэлгэгдээ, тэжээл буйлуул[...]эх хүдэлнэ. Малай үбэлжэлгэ тус фермэдэ бараг [...]ар ябажа байна».

ФРАНЦИ. «Буряадай заншалта искусство» гэһэн экспозици ЮНЕСКО-гэй Париждахи штаб-байрада эмхидхэгдэһэн «60 жэлэй туршада СССР-эй гэгээрэлэй, эрдэмэй болон соёлой хүгжэлтэ» гэһэн выставкын нэгэ хубинь болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: искусство шэнжэлдэг эрдэмэй кандидат И. И. Соктоева (зүүн гарһаа) выставкэ харагшадта буряад искусство тухай хөөрэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

УРИН ДЭЛГЭР СЭДЬХЭЛ

Манай Валентина Ду[гаровна] Будаевatай Та уул[...] хөөрэлдэхэ байгаат. [...]һаа, тэрэнэй хүби за[...] ажал хэрэгээрнь заа[...] һонирхохо һэнта,— [Т]үнхэнэй районой ту[...]льницын методическа [...]дые даагша Екатерина [...]вна Васильева һаяхан [...]гдэһэн фельдшернүү[...] [ре]спубликанска конкурс [...] дүүлзахадаа хэлээ һэн.

[...]гаахан урихан шарай[...]һэрэд гэһэн хараса[...]бтаршаг бэетэй энэ [...] конкурсын эхилхэһээ [...] анхаралыемни ехээр [...] Конкурсдо хабаадаһа[...]эрнүүдэй табадахинь [...] Валентина Дугаровна [...] соохи асуудалнуудтаа [...]мэ харюунуудые үгэ[...]сашье минии анхара[...]атаа бэшэ, мүн тэндэ һууһан бүхы хүнүүдтэ һайшаагдаа бэлэй. Өөрынгөө хэжэ ябаһан, бүхы наһаяа зорюулһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хандадаг, мүн тэрэнээ эрхим һайнаар мэдэдэг байһаниинь эндэ үшөө дахин элирэн, Валентина Дугаровна энэ конкурсдо 3-дахи һуури эзэлжэ, Дэдэ-Онгостойн амаралтын байшанда амарха түлөөһэгүй путёвкоор шагнагдаа һэн.

Забһарлалгын үедэ Валентина Дугаровнада хандажа, ажал хэрэгээрнь, ажабайдалаарнь һонирхоһон тухайгаа хэлэбэб. Тэрэ урихаар энеэбхилээд, даруу номгоноор хөөрэжэ эхилээ бэлэй...

В. Д. Будаева Түнхэнэй районой Жэмһэг һууринда түрэһэн юм. 1957 ондо Улаан-Үдын фельдшерско-акушерскэ һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр, Мухар-Шэбэрэй райондо гурбан жэлэй туршада ажаллажа, ажабайдалайнгаа арюун замые эхилһэн намтартай. Удаань акушеркаар олон жэлэй туршада хүдэлһэн, һүүлэй арба гаран жэлэй туршада Хүлэрэй фельдшерско-акушерскэ пунктые даагшаар хүдэлжэ байнхай.

Үбшэнтэн бүхэндэ налархай дулаанаар хандажа, анхарал, оролдолгоёо, хүсэ шадалаа дууһыень тэдээндээ зорюулан ябадаг энэ эхэнэртэ хэжэ ябаһан ажалынь наһанайнь жаргал болоно гээшэн даа. Бүхы наһаяа, баяр зугаагаа дууһыень хүн зоной элүүр энхын хэрэгтэ зорюулха гэһэн эрмэлзэлтэйгээр ажалладаг хадаа Валентина Дугаровна нютагайхидайнгаа дунда нимэ ехэ хүндэтэй болонхой.

Хори гаран жэлэй туршада ажаллажа ябахадань ушарһан бэрхэшээлнүүдые, мүн тэрэнэй туйлаһан амжалтануудые тооложе барахаар аал. 1968 ондо Валентина Дугаровна «1-дэхи категориин фельдшер» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. Тиихэдэ 1979 ондо элүүрые хамгаалгын эрхим хүдэлмэрилэгшын тэмдэгтэ хүртэһэн, мүн Буряадай АССР-эй элүүрые хамгаалгын Хүндэлэлэй самбарта оруулагдаһан байна. В. Д. Будаева 1978 онһоо фельдшернүүдэй районно соведэй гэшүүн юм. Тэрэнэй ажал хэрэгүүдынь үндэрөөр сэгнэгдэжэ, 1980 ондо «СССР-эй элүүрые хамгаалгын отличник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ тэрэ хүртөө бэлэй.

— Валентина Будаевна ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг хүн гээшэ. Тоорын сомоной Соведэй депутадаар тэрэ оло дахин һунгагдаһан байна. Мүноошье депутадаингаа уялгые эрхимээр дүүргэдэг юм. Тиихэдэ арадай сүүдэй заседателяар һунгагданхай. Нютагайхидтаа хүндэтэй, хүдэлмэридөө, оортоо, мүн хүнүүдтэ харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, нимэл урин дэлгэр зантай хүн лэ даа, — гэжэ Е. Б. Васильева хөөрөө һэн.

В. Д. Будаева хани нүхэртэеэ гурбан үхибүүдые хүмүүжүүлэнхэй. Тэдэнэй ехэ басаган Александра Улаан-Үдын 19-дэхи һургуулида багшаар ажаллана. Ирина багшанарай дээдэ һургуулиин 5-дахи курсда һурана. Одхон басаган Наташань эжынгээ бүхы наһаараа хэжэ ябаһан хэрэгыень саашань үргэлжэлүүлхэ гэһэн хүсэлтэйгөө, Улаан-Үдын медицинскэ училищада һурана.

Х. ДАРМАЕВА.

Редакцида ерэһэн бэшэгэй мүрөөр

НЮТАГАЙМНАЙ ХҮБҮҮНЭЙ НЭРЭ ХҮНДЭ

Новгородско областиин Валдайска районой Любницкэ дунда һургуулида Баруун-Хойто фронтын байлдаашадта зорюулагдаһан дайшалхы алдар солын музей нээгдэнхэй юм. Тэндэхи һурагшадай эдэбхитэй бэдэрэлгын аша туһаар буряад снайпер Ц. Доржиевай фото-зураг тэрэ музейдэ табигданхай. Дайнай үедэ фотокорреспондент ябаһан П. Б. Бернштейн («За Родину» гэһэн дайшалхы газетын хүдэлмэрилэгшэ) һургуулиин музейдэ нютагаймнай хүбүүнэй фото-зураг эльгээһэн байна. Зүгөөр энэ зураг тэндэ гансахан бэшэ юм. **«Уран зохёолшо Горбунов Баруун-Хойто фронтын суута снайпер Ц. Доржиевтай хөөрэлдэжэ байна»** гэһэн бэшэгтэй хоёрдохи зураг тэндэ бии.

ССР Союзай байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдан, «Оронойимнай элдэб үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд манай хизаарые немец булимтарагшадһаа сүлөөлһэн юм» гэһэн темээр экскурси Любницкэ дунда һургуулида һая үнгэргэгдөө.

Любницкын дунда һургуулиин багша, дайшалхы алдар солын музейн соведэй хүтэлбэрилэгшэ Е. А. Виноградов манай газетын редакцида музей тухайгаа мэдээсэхэ зуураа, Баруун-Хойто фронтын ветерануудта хандажа, өөр тухайгаа, өөрынгөө дайшалхы зам тухай бэшэхэ, дуулгахыень гуйна.

Тэдэнэй адрес: 175160
Новгородская область,
Валдайский район,
Любницкая средняя школа,
совет музея боевой славы.

Хүндэтэ нүхэд, Баруун-Хойто фронтдо хабаадагшад, тэдэнэй дүтын хүнүүд, дээрэ дурдагдаһан һургуулиин музейн эдэбхитэдэй захяае анхаржа, тус фронтдо хабаадагшадай хуби заяан тухай бэшэхыетнай гуйнабди.

ВНР. Энэ зураг Сазхаломбаттда — «нефтиин городто» буулгагданхай. Социалис байгуулалтын жэлнүүдэй туршада эндэ совет-венгер хани барисаанай оршомдо асари томо комбинат ургаа бодоһон байна. Мүнөө республикын нефтехими схэхэн амжалтануудые туйлана. Хори жэлэй саада тэрэ «Дружба» гэжэ нефть дамжуулдаг соргын ашаглалгада оруулагдаһан сагһаа хойшо илангаяа ехэ хубилалтанууд болоо.

МТИ—ТАСС-ай фото.

Хилын саанаһаа
ТАСС АПН

[ПА]ТРИОТИЗМ БА ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГОЙ ҺҮЛДЭ

[...]ЕВЭ. Дэлхэйн бүхы [...]хи дайнай ябасада, [...]мые һамна бута сохи[...]эгтэ энэ илалтын ехэ [...]анартай байһан тухай [...]град шадар гитлеров[...]имгарагшадые һамна [...]сохилын алдарта ой [...]дахин һануулна гэжэ [...]эришэнэй ба комму[...] хүдэлөөнэй ветеран, [...]ариин ажалай партиин [...] түрүүлэгшэ Жан [...] мэдүүлбэ.

[...]дмаршал Паулюсай [...] бэеэ тушаалгын үдэр [...] үдэр болоһон байгаа. [...] мүрэн дээрэ болоһон [...] ехэ байлдаанай эсэс [...] мэдээсэлые бүхы ара[...] нигэжэл хүлеэн абаа [...]

[...]линградтахи байлдаан [...] Совет Армиин, совет [...] хизааргүй ехэ патрио[...]н, эрэлхэг зоригой, [...]шалгын толотомо гэр[...]лоно гэжэ Ж. Венсан [...]лээ. Арад зон тэрэнние ходоодоо һанажа ябахаһаа гадна, фашис зэрлиг муухай дансадта шанга харюу, сохилто үгэгшэдтэ гүнзэгы сэдьхэлһээ талархажа байһанаа тэдэнэр мэдүүлдэг.

БРЮССЕЛЬ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда эрид эрьелтын шата болоһон Сталинградтахи байлдаае дэлхэйн арадууд мартаагүй. Мүнөө, 40 жэлэй үнгэрһэн хойно, Сталинград шадар фашистнуудые һамна бута сохиһон совет хүнүүдэй илалта гайхамшаг ехэ байһаараа гайхуулна гэжэ Бельгиин хүндэтэ сенатор, Бельгиин бэеэ дааһан байдалай фронтые эмхидхэн байгуулагшадай нэгэн Тео Дежас хэлэнэ.

Сталинградай эзэмдэгдэн унаһан тухай хаа хаанагүй соносхохые фашистнууд бэлдэжэ байгаа. Зүгөөр тэдэ совет арадай хизаарлашагүй ехэ баатаршалга тухай, тэдэнэй сэрэгэй эрдэм наука тухай, Советскэ Союзай Коммунис партиин элсүүлхы ба зорижуулхы асари ехэ хүсэн тухай мартаа гэжэ Тео Дежас тэмдэглэһэн байха юм.

Сталинград шадар совет сэрэгүүдэй туйлаһан илалта дайнай бүхы дүнгүүдые бодото дээрэнь шиидхэжэ, фашистнуудай һориин һалалгые элирхэйлэн харуулһан байгаа гэжэ Бельгиин эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй ветеран тэмдэглэнэ.

ХЕЛЬСИНКИ. Сталинградтахи байлдаан дэлхэйн хоёрдохи дайнай бүхы ябадалда эрид эрьелтын шата болоһон байгаа гэжэ Финляндиин мэдээжэ түүхэшэн, Финляндиин академиин профессор Туомо Полвинен хэлэнэ.

Сэрэгэй талаһаа абажа харахада, Сталинград шадар совет сэрэгүүдэй илалта фашис Германида туйлай ехэ аюул һүйдхэл болоһон байгаа. Гээгдэлдэ ороһон нимэ ехэ сэрэгэй хүсые, техникые һэргээхэ гээшэ бүтэшэгүй хэрэг һэн.

Энээнэй ашаар стратегическэ үүсхэл Советскэ Союзай гарта ороо һэн гээд Т. Полвинен заана. Политическэ талаһаань абажа харахада, Сталинград шадар туйлагдаһан илалта Советскэ Союзай нэрэ хүндые улам дээшэлүүлээ һэн. Фашис Германиин сэрэгэй машиныи «илагдашагүй байлга» тухай домог хумхиин тооһон болгогдоо бэлэй.

ХАНИ БАРИСААНАЙ БҮЛГЭМ БАЙГУУЛАГДАБА

ГАВАНА. Гренадын-совет хани барисаанай бүлгэм Гренадада байгуулагдаба. Тэрэнние байгуулгада зорюулагдаһан митинг Карибска далай соохи энэ бишыхан арал дээрэхи гүрэнэй нийслэл— Сент-Джорджес хотодо болобо.

«Нью-Джуэл» хүдэлөөнэй Политбюрогой гэшүүн, Гренадын национальна элсүүлгын министр Селвин Строн тэрээн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, гренад болон совет арадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхэ, хоёр оронной хоорондо али алиндань ашатай туһатай харилсаа холбооe хүгжөөхэ гээшэ шэнэ эмхиин гол зорилго болоно гэжэ мэдүүлээ. Эб найрамдалые бэхижүүлхэ талаар КПСС-эй ба Совет правительствын бэелүүлдэг залан сэхэ ажал ябуулгада, США-гай империализмын үүдхэһэн буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха талаар шэглүүлэгдэһэн тэрэнэй эсэшэ сусашагүй алхамуудые министр үндэрөөр сэгнэһэн байна.

Гадаадын оронуудтай хани барисаа, соёлой харилсаа холбоо тогтоодог совет бүлгэмүүдэй союзһаа шэнэ бүлгэмдэ эльгээгдэһэн амаршалга митинг дээрэ соносхогдон уншагдаа.

ПРЕЗИДЕНТ США-е ГЭМНЭБЭ

ДАР-ЭС-САЛАМ. ЮАР-ай расис сэрэгүүдээр хуули бусаар эзэмдэгдэһэн Намибида бэеэ дааһан байдал олгохо ябадалда хойшо татахые Холбоото Штадууд һэдэнэ гэжэ Танзаниин президент Дж. Ньерере гэмнэбэ. Кубын сэрэгүүдэй Анголоһоо гаргагдахадань лэ, ЮАР-ай сэрэгүүл энэ оронние булимтаран эзэмдэлгээ болюулха юм гээд Вашингтон болон Претори хэлэхые һэдэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Гэбэшье тэдэнь Намибиин асуудалда ямаршье хабаагүй байна гэжэ тэрэ Дар-эс-Саламда дипломатическа корпусой түлөөлэгшэдэй урда үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

ҮНДЭР СЭГНЭЛТЭ

АДЕН. Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ Зүбшэлэлгын комитедэй оруулһан эб найрамдалта дурадхалнуудые Йеменэй социалис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, НДРИ-гэй Верховно Арадай Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ ба Премьер-министр Али Насер Мухаммед үндэрөөр сэгнэбэ. Дэлхэйн арадууд эдэ дурадхалнуудые бэелүүлхын түлөө, империализмын зэрхэг түримхэй түсэбүүдые зайсуулан сарахын түлөө, эб найрамдалай ба шахардуу шанга байдалые һуларуулгын суртал һургаалнуудай илан мандахын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэхэ юм гээд найдажа байһанаа тэрэ мэдүүлээ.

Соёлой hонин

«БАЙГАЛ» НЮТАГАА БУСАБА

Манай Буряадай гүрэнэй дуу, хатарай «Байгал» ансамбль Агууехэ орон сооһоо ябаhанаа hайхан бусажа ерэбэ. Октябрь hарын хахадhаа, шэнэ жэл болотор хэдэн арбаад хото городуудаар, худөө нютагуудаар хатар наадаа харуулаа. Анхан эхилхэдээ, Армениин атомна электростанциин хүдэлмэришэдтэ, тэрэнэй hүүлээр Абовян гэжэ городто спортын ба Соёлой гоё hайхан ордон соо концерт табиhан байхабди.

Арменин hүүлээр Грузи ерэhэдэмнай, тэрэ гоё нютагта имагтал Тбилиси городой ажалшадай бэшэ, бүхы Грузиин арад зоной жэл бүри тэмдэглэдэг «Тбилисобо» гэжэ hайндэр болдожо байба. Манай ерэхэдэ, түмэр замай вокзал дээрэ угтажа, ехэ hайхан Цхнети гэдэг амаралтын газарта абаашаа. «Зай, холоhоо ерэhэн, манай хүндэтэ айлшад, танай ерэлгэ бүхы Грузиин арадуудай угаа ехэ hайндэртэй тудаба. Юундэб гэхэдэ, үглөөдэр КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн нүхэр К. У. Черненко Москваhаа ерэжэ, манай гоё hайхан түрэл Тбилиси хотодомнай Ленинэй орден барюулха. Тэрэ ехэ hайндэртэ таа хабаадаха ёhотойт. Тбилисиин арад зоной сэнгэдэг талмай дээрэ гоё гэгээн филармониин концертдэ зал соо hайндэрэй концертдэ хабаадаха байнат. Зай, тиигээд амжалтатайгаар наадахыетнай үреэнэбди». — гэhэн үгэнүүдые угталгын баяр дээрэ бидэндэ олон хүн хэлээ. Октябриин 30-най «Үдэшын Тбилиси» гэжэ газетэ иигэжэ бэшэhэн байна: «Тбилиси, баяртай. Грузиин нийслэл хотын түг дээрэ Ленинэй орден хадагдаба. Тиигэжэ мүнөөдэр «Тбилисобын» бүхы аха дүү арадуудай баяр ёhолол болобо. Аха дүүрэй талмай дээрэ, хуушан городой тэг дунда болоhон наадаанай гоё байhан гээшэнь! Энэ найр наадандань СССР гүрэнэй хэды олон арадуудай хатар, дуун, хүгжэм наадаан хабаадаба. Виданhээ гадна, Армениин, Азербайджанай, Абхазиин, Урда Осетиин, Аджарай гүрэнэй хатар, дуунай ансамбльнууд, Латвиин ерэhэн эхэнэрнүүдэй дуунай капелла, тэдэнhээ гадна Грузиин хатарай габьяата академическа ансамбль, мэдээжэ дуушад Зураб Соткилава, Паат Бурчуладзе, Маквала Касрашвили, элитэ дуушан Павел Лисицианай хоёр басагад, конферансье Махарадзе гэхэ мэтэ олон артистнар концертдэ хабаадаhан байна. Иимэ hайхан найр наадандаа хабаадалсаhанаа hанаhандаа бидэ мартахагүйбди. Тбилисиин хотодо бидэнэр үшөө Закавказиин сэрэгэй округой алба хаагшадта наадаа харуулаа hэмди. Тэрэнhээ түлөө хэды олон Хүндэлэлэй грамотагаар шагнагдаабди, баяртайбди. Тбилисиин hүүлээр Азербайджанай республика ерэхэдэ, Агууехэ Октябриин 65-дахи ойн hайндэртэ зорюулагдаhан ехэ концертдэ хабаадалсажа, баhашье манай артистнарай баярлаха саг ерэбэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ үргэн сэлүү Соёлой ордон соо hайндэрэй концертдэ хабаадаабди. Азербайджанай ЦК-гай нэгэдэхи секретарь байhан, мүнөө КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Гейдар Алиевич Алиев концертын hүүлээр сценэ дээрэ гаража ерээд, hайндэрэй концертдэ хабаадагшадта хандажа ехэ баярые хүргэжэ, hайндэрөөр амаршалаад, ажалдаа амжалта туйлахыемнай хүсөөд, иигэжэ хэлэhэн байна: «Энэ гоё концертдэ хабаадаhан алар холын Байгалай эрьеhээ ерэhэн, аха дүү болохо Буряадай артистнарые харахада, ехэ зохид, урматай байна. Һайн ябахыетнай, хододоо ерэжэ байхыетнай хүсэнэб. Өөрынгөө арад зондо халуун мэндые азербайджан арадhаа хүргөөрэйгты».

Казахстанай газар дайдын заха хизааргүйнь бултанда мэдээжэ. Тэрэ ехэ хизаарай таба-зургаан областёор ябахадаа, казах арадай hайн, баян түбхинэжэ байhые харааан байнабди. РСФСР-эй арадай артистка Чимита Шанюшкинагай «Казах вальс» гэжэ дуу гүйсэдхэхэдэнь, хүн зон баярладаг, нэрьемэ альга ташалгаар үдэшэдэг байгаа. Манай программада ганса буряад хүгжэм дуу, хатарнууд бии бэшэ, харин агууехэ оронноймнай олон арадуудай дуу, хатарнууд ородог юм. Залуу дуушан Валентин Жаргаловай ород арадай «Эхэ орон», украин арадай «Черные очи, карие брови» гэжэ дуунуудые дуулахадань, хүн зон ехэ hонирходог байгаа. Хаанашье ябахадамнай, манай программые хүн зон hайшаадаг, hонирхон харадаг бэлэй. Хубсаhантнай яагаа hонин бэ, хүгжэмтнай яагаа hайхан намжаа бэ, дуунуудтнай ондо ондоонууд, хатарнуудтнай олон янзын гэдэг байгаа юм. Башкир нютаг ошоод, манай республикын габьяата артистнар Людмила ба Олег Сультимовтанай «Эб найрамдал» гэжэ башкир хатарые гүйсэдхэхэдэнь, эдэтнай буряад бэшэ, ёhото башкирнууд лэ гэhэн байна. Декабриин hүүл багаар Курган хото ерэжэ, СССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлдэ зорюулагдаhан hайндэртэ хабаадаабди. Машина бүтээгшэдэй гоё hайхан ордон соо баяр ёhололой концерт болобо. Тэрэ концертдэ бидэнэр баhал хабаадаhан байнабди. Бүхы Курганай областиин ажалай түрүүшүүлhээ гадна, Социалис Ажалай хоёр удаа Герой, академик Терентий Семёнович Мальцев, Социалис Ажалай Герой, профессор, медицинын эрдэмэй доктор, хирург, Ленинскэ шангай лауреат Гавриил Абрамович Илизаров гэгшэд тэрэ концертые хараа. Тиимэ габьяата зоной урда наадаяа харуулжа байхада, урматайшье, хүндэтэйшье байгаа. Магнитогорск хото ошожо, СССР-эй 60 жэлдэ зорюулагдаhан ехэ hайндэртэ баhал хабаадаhандаа тон баярлаабди. Магниткын хүдэлмэришэд манай наадые ехэ hонирхон хаража, нэрьемэ альга ташалгаар угтаhан, үбэлэй сагта гоё hайхан баглаа сэсэгүүдые барюулhан байна.

Мүнөө үедэ шэнэ программаяа бэлдэжэ, түрэл нютагайнгаа ажалшадые баясуулха хүсэлтэйбди. Түрэл республикынгаа 60 жэлэй жабхаланта замые искусстваараа магтан суурхуулха манай зорилго мүн болоно.

В. ШАГЖИЕВ,
Буряадай АССР-эй арадай артист.

ЭРХИМҮҮДТЭ—ШАНГУУД

«Хани барисаагаараа, эб нэгэдэлээрээ бидэ хүсэтэйбди» гэhэн уряа доро СССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн баярта зорюулагдаhан олон тоото концертнүүд, уран зураашадай, фотографуудай выставкэнүүд хаа хаанагүй эмхидхэгдэhэн байна. Эндэ республикымнай профсоюзуудай Соёлой ордонгуудай хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадаа. Уран hайханай фестивалиин түгэсхэлэй концертдэ эгээл эрхим 40 коллектив гэхэ гү, али үгышье hаа, 3000 хүн хабаадаба. Авиационно болон шэлэй заводуудай, мяхаконсервын, нарин сэмбын, Онохойн модоной комбинадуудай болон бусад эмхи зургаануудай Соёлой ордонгууд, соёлой байшангуудта тус концертнүүд үнгэргэгдөө.

Арадай зохёохы хүдэлмэриин саашадаа хүгжэн hалбаралгые, совет классикын, СССР-эй олон үндэhэ яhатанай искусствын эгээл түрүү зохёолнууд репертуарта ороhон байна гэжэ тус фестиваль харуулhан байна. СССР-эй аха дүү арадуудай хани барисаае, КПСС-эй ленинскэ политикые, интернационализмые магтан түүрээhэн зохёолнууд концертын программануудта ханхинаа.

Мяха - консервын комбинадай соёлой байшангай дуу, хатарай «Багульник» ансамбль, авиазаводой «Рассвет» гэhэн Соёлой ордоной «Байкальские зори», Д. Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай «Байкальские волны», нарин сэмбын комбинадай соёлой «Текстильщик» байшангай «Забайкальская россияночка», Буряадай хүдөө ажахын институдай «Алтан-Булаг» болон бусад эмхи зургаануудай ансамбльнууд фестивалиин дипломантнуудай тоодо ороhон байна. Хамтадаа уран hайханай 20 коллектив тус фестивалиин дипломдо хүртөө.

Совет ажабайдалые hайнаар харуулhан программатай Онохойн модоной комбинадай соёлой байшангай хоорто профсоюзуудай областной соведэй тусхай шан барюулагдаа. Совет патриотизмые, арадай ажалые магтан түүрээhэн эгээл эрхим коллектив гэжэ прибор бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй «Лирика» гэжэ дуунай эхэнэрнүүдэй арадай ансамбль нэрлэгдээ. Арадай уран бүтээлые, аман зохёолые олоной дунда нэбтэрүүлхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг дуу, хатарай «Байкальские волны» (багшанарай институт) ансамбль тусхай шанда хүртэhэн байна. Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институдай ород арадай инструментнүүдэй оркестртэ, авиазаводой «Рассвет» Соёлой ордоной коллективтэ, Буряадай хүдөө ажахын институдай «Алтан-Булаг» ансамбльда, Ивалгын гидромелиоративна техникумэй дуунай эхэнэрнүүдэй бүлэгтэ болон бусад коллективүүдтэ тусхай шангууд барюулагдаа.

Г. БЕРЕЗОВСКАЯ.

«ОЛИМПИЯ» КЛУБАЙ УРЯАЛААР

Педондо жэлдэ Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй Соёлой ордоной дэргэдэ «Олимпия» гэжэ уран зохёолдо дуратайшуулай клуб эмхидхэгдэжэ, тэрэнэй хэшээлнүүд hонирхолтойгоорше, олон хүнүүдэй хабаадалгатайгааршье үнгэрдэг болонхой.

Һаяхана «Олимпия» клубай гэшүүдэй уряалаар Буряадай АССР-эй арадай поэт Николай Дамдинов, уран зохёолшод Ким Балков, Владимир Липатов гэгшэд Ленинэй орденто заводой хүдэлмэришэдтэ айлшаар ошожо, зохёохы ажалайнгаа намтар тухай хөөрэhэн, өөhэдынгөө бүтээлнүүдhээ хэhэгүүдые уншажа үгэhэн байна.

Хүдэлмэришэд хүндэтэ айлшадаа халуунаар угтажа, хододоо айлшалжа, байхыень уряа.

Е. ОСОДОЕВА.

ХҮДӨӨГЭЙ АРТИСТНУУДТА ТУҺАЛХАЯА...

Ажалай Улаан Түгэй ордено Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическа театрай коллектив республикынгаа хүдөө нютагуудай ажалшадтай таhаршагүй холбоотой юм. Шэнэ шэнэ зүжэгүүдээ харуулхаhаа гадна, тэндэхи уран hайханай коллективүүдые шефтээ абажа, түншэтэй туhаламжа үзүүлдэг. Жэшээлхэдэ, үнгэрhэн жэлдэ театрай залуу режиссер Л. П. Цыденова Закаменск хотын арадай театрай сценэ дээрэ Александр Вампиловай «Хүдөө нютагай шог зугаа» [«Провинциальные анекдоты»] гэhэн зүжэг найруулан табиhан юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ театрай нүгөө залуу режиссер В. И. Кондратьев Хэжэнгэ ошожо, тэндэхи арадай суута театрай коллективэй хүдэлмэридэ туhа хүргэжэ байнхай.

Ц. БАЛЬЖАНОВ,
театрай артист.

Театрай галнууд нособо.... А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

ЗОХЁОХЫ АЖАЛАЙ ТООСООН

Улаан-Үдэдэ М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска научна библиотекэ соо Буряадай мэдээжэ поэт Цырендулма Дондогойн зохёохы ажалай тоосоото үдэшэ үнгэргэгдэбэ.

Цырендулма Дондогойн шүлэгүүдэй суглуулбаринууд жараад онуудhаа республикын номой хэблэлээр гаргагдажа эхилhэн, түбэй журналнуудта, мүн Москвада, Новосибирскдэ хэблэгдэhэн хамтын согсолборинуудта оруулагдаhан байдаг. Тэрэнэй бэшэhэн шүлэгүүд дээрэ республикымнай мэдээжэ композиторнууд хэдэн дуу бэшэнхэй.

Уран зохёолшодой холбооной литературна консультант, поэт Л. Тапхаев Ц. Дондогойн зохёохы ажал хэрэгүүд тухай hонирхолтой элидхэл хэбэ.

Зохёохы ажалай тоосоото үдэшэ олон хүнүүд үгэ хэлэжэ, бэлигтэй поэдтэ амжалта хүсэбэ.

Б. НАМДАКОВ.

АРХИВАЙ ГҮН СООҺОО ОЛДОҺОН ДОКУМЕНТ

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙНГАА ТҮЛӨӨ ХОХИДОО

Минии урда хаанта засагай сагдаанарай үшөө 1907 ондо эрхилhэн «хэрэг» хэбтэнэ. Тэрээн дотор хэдэн арбаад нюуса мэдээсэлнүүд, тагнуулшадтаа эльгээhэн захяа заабаринуудынь хабсаргагданхай. Харин дундань — юрын карандашаар нарин ута саарhан дээрэ бэшэгдэhэн тэмдэг. Бүри тодорхойлбол, 77 жэлэй саада тээ эльгээгдэhэн бэшэг. Тэрэниие сэдьхэлээ хүдэлгэнгүй мүнөөшье уншахын аргагүйл.

«7. XII. —1907.

Хайрата эхэ! Васиин хуби заяан тухай ши лаб лэ дуулаhан ёhотойш. Ай, хайрата манай Вася! Өөртэнь үнэтэй бүхы юумэнтэй хахасахань тэрээндэ хүндэл байха даа. Теэд яахабши.... Вася тэрьелхэ хүсэлтэй хаш. Шамда, эжы минии, мүнөө ехэл хүндэ. Нюдэнэйш нулимса огто хатанагүй ёhотой, түрэлни. Һанаагыш заhаhайб, сэдьхэлыеш тэниилгэhэйб гэжэ үнэн зүрхэнhөө хүсэнэб. Иимэ хүндэ сохилто абаха, тэрэниие дабажа гараха гээшэ бэлэн бэшэ. Теэд яахабши! Даншье ехээр уйдаха, гөлхорходо үлүү болохогүй ааб даа. Шимнай мандаа үшөө хэрэгтэйш. Нүгөө талаhаа, Вася үзэл сурталайнгаа түлөө хохидоо гэжэ хараадаа абаха хэрэгтэй. Ганса энэмнай гүнзэгы удхатайл.

ЛЕНА»

«Вася үзэл сурталайнгаа түлөө хохидоо» — гэhэн үгэнүүдэйнь доогуур сагдаанарай офицер хэдэн дахин зуражархиhан байба.

«Тон нюуса» гэhэн hануулгатай саашань эльгээhэн мэдээн соогоо тэрэл офицер иигэжэ бэшэhэн байна: «Лена» гэдэгнай Саратов хотын фельдшернүүдэй hургуулиин hурагша Елена Матвеевна Серова мүн».

Тиигэжэ сэнхир мундиртай Васиин ёhотой нэрэ, обогые элирүүлжэ абаа юм. Тэрэнь хадаа Еленын түрэhэн аха, большевик, II Гүрэнэй думада Саратовска губерниhээ hунгагдаhан депутат Василий Матвеевич Серов байгаа бшуу. Василий Серов тиихэдэ табан жэлээр хаатаргада эльгээгдэжэ, удаань Сибирьтэ сүлэгдэхөөр шиидхэгдээ hэн.

Гайхамшагта большевик, Ленинэй тала баригша революционерэй ажабайдал ба тэмсэлтэй холбоотой материалнуудые би удаан саг соо суглуулаа хүм.

Василий Матвеевич үгытэй хүнэй бүлэ соо Волго шадарай Хвалынск гэжэ бишыхан хотодо түрэhэн намтартай. Эндэхи дүрбэн класстай училищи дүүргээд, Казаниин багшанарай институдта ороhон юм. Үшөө студент ябахадаа, Маркс, Ленинэй хүдэлмэринүүдтэй танилсаа. 1902 ондо РСДРП-гэй зэргэдэ абтаа. Партиин II съездын hүүлээр большевик боложо тодороо. 1905 ондо Саратовска губернидэ болоhон буhалгаануудай болон жагсаалнуудай үедэ большевик Серов Саратовтахи нюуса социал-демократическа комитедэй гэшүүн байгаа. Энэл хотодо болоhон митинг дээрэ Серов «хүн зониие хүлгүүлhэн» үгэ хэлээ гэжэ хаанта засагта хүлhөөр хүдэлдэг тагнуулшадай нэгэн сагдаанарай управленидэ мэдээсэhэн юм. Тэрэниие хорхойн мүрөөр мүшхэжэ бэряад, хайра гамгүйгөөр сохёод, түрмэ шороной оёор руу хаяhан гээшэ. Хожомынь лэ Серовые түрэл Хвалынск хотыень полициин саг үргэлжын хайхарамжа доро эльгээгээ hэн.

...1907 оной эхеэр орон дотор II Гүрэнэй думада hунгалта үнгэргэхэ кампани захалаа бэлэй.

Засаг түрэ баригшадай хэдышье hаад тойбо татажа байгаашье hаань, Хвалынскын хүн зон нютагайнгаа хүбүүе Думада выборщигээр hунгаhан юм. Губерниин түб Саратов хотодо болоhон тэрэл выборщигүүдэй суглаан Василий Серовые Думын депутат болгожо баталhан байна.

Думын нээгдэхын урда тээхэнэ Серов В. И. Ленинтэй уулзаhан, удаан хөөрэлдэhэн юм. Владимир Ильич тэрээндэ ехэл анхаралтайгаар хандажа, хаанта хархис засагые хайра гамгүй шүүмжэлhэн хурса удхатай үгэ хэлэхэ, бэлдэхэ хэрэгтэнь халуун туhаламжа үзүүлhэн байдаг. «1905—1907 онуудай ородой түрүүшын революцида социал-демократуудай баримталhан аграрна программа» гэhэн хүдэлмэри соогоо В. И. Ленин Серовой хэлэhэн үгэhөө нэгэ хэhэг абажа хабсаргаха зуураа, тэрэниень «марксистска хараа бодолой талаhаа тон зүб байна» гэжэ нэрлээ бэлэй.

...Үшөө 1907 ондо бэшэгдэhэн Серов тухай энэ бэшэгые архивай гүн сооhоо олоод, дахин дахин уншажа hууха зуураа, тэрэнэй автор, Василий Матвеевичэй дүү басаганай хуби заяан тухай удаан бодомжолооб. Үни удаан элдэб газараар бэдэрhэн, hуралга хэhэнэйнгээ ашаар Елена Матвеевна үшөө мэндэ амар Саратов хотодо ажаhуудаг юм байна гэжэ тодоруулхадаа, айхабтараар баярлаhамни ойлгосотой ёhотой. Тэрэ мүнөө 99 наhатай.

Үүдыень тоншоходомни, урдаhаамни саhан сагаан толгойтой, далан уршалаа нюуртайшье hаа, ехэл hайхан сэдьхэлтэй, уринаар миhэрhэн хүгшэн гаража ерээ hэн.

Мүнөөхи ахадаа эльгээhэн бэшэгыень Елена Матвеевнада уншажа үгэхэдэмни, баяртайгаар: «Мүн даа. Минии бэшэг. Ох, үнил холын сагта бэшэгдэhэн бэлэй.... Теэд, хүлисыт, танай гарта хайшан гээд ороо гээшэб? —гэжэ дам асууба.

Би ушар унгииень удхалан хөөрэхэдөө, нэн түрүүн Серов тушаа сагдаанарай эрхилhэн «хэрэг» тухай ойлгуулжа үгэбэб.

— Яагаа жэгтэй юм? —гээд гайхан тагнаhандаа Елена Матвеевна зөөлэн hандали дээрэhээ үндын бодошобо. — Тиихэдээ минии бэшэг эхэдэмни хүрөөгүй болоно бшуу даа. Сагдаанар зуурандань үрдижэ абашоо ха юм.

— Тиигэhэн лэ болонол даа.

— Хара золигууд лэ даа!

Аха тухайгаа дурсан хөөрэхэ зуураа hунгагшадтаа эльгээhэн hүүлшынгээ бэшэг соо Серов иигэжэ тангариглаhан юм гээд Елена Матвеевна hануулба: «Арадай hунгамал болоhон лэ хадаа тэрээнтэй холбоотой бүхы юумые бэе дээрээ даажа ябаха хүсэншье, хүсэлшье намда бии»..

...Сүлэлгэдэшье байхадаа Серов революционно ажал ябуулгаяа үргэлжэлүүлhэн намтартай. 1917 ондо хаанта засагай унагаагдахада, Верхнеудинскда (мүнөө Улаан-Үдэ) хүдэлмэришэдэй болон солдатска депутадуудай Совет эмхидхэгдэhэн юм. Тэрэнэй түрүүлэгшээр В. М. Серов hунгагдаа.

Удаань 1918 ондо Зүүн Сибирьтэ үймөөтэ саг эхилжэ, революцида эсэргүү хархис хүсэнүүд толгойгоо үргэhэн юм. Тэрэл тэмсэлэй үедэ Серов алуулhан байна.

Ю. ПЕСИКОВ.
(1983 оной №1, «Неделиhээ» абтаба).

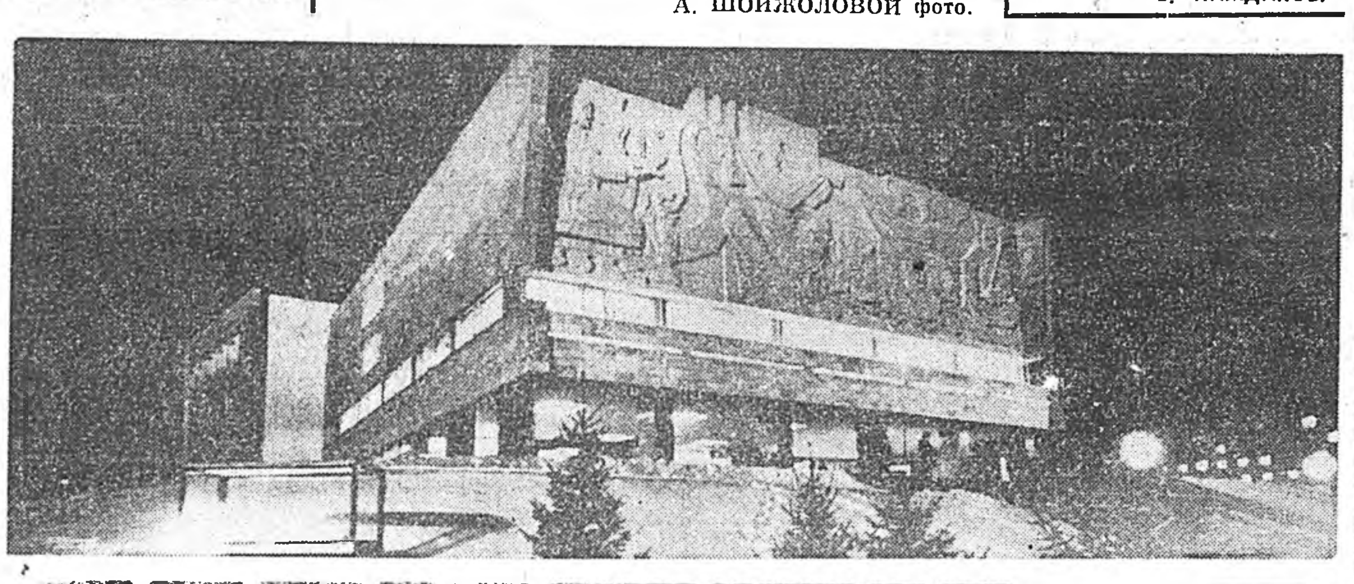

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ХОЁРДОХИ ҺУУРИ ЭЭЭЛБЭ

Багшанарай училищинуудай басагадай суглуулагдамал командануудай дунда волейболоор Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөн Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй спортзал соо болобо. Буряадай, Биробиджанай, (Хабаровска хизаар), Владивостогой, Амарай областиин багшанарай училищинуудай волейболист басагад мүрысөөндэ хабаадаhан байгаа.

Манай училищиин суглуулагдамал команда түрүүшын үдэр Биробиджанай түлөөлэгшэдтэ 0 : 3 тоотойгоор шүүгдэбэшье, зоригоо мохоогүй, удаадахи хоёр үдэр эдэбхитэйгээр наадажа, спортдо дуратайшуулые hонирхуулhан байха юм. Түрүүшын урагшагүйдэлгэhөө манай командын басагад, тэрэнэй тренер В. Н. Зиновьев зүб тобшолол хэжэ, алдуугаа зайсуулhан байгаа, гээд тэмдэглэлтэй.

Хоёрдохи үдэр Улаан-Үдын багшанарай 1-дэхи училищиин басагад Примориин хизаарай түлөөлэгшэдтэй уулзаба. Түрүүшын минутаhаа добтолгодо Наталья Кузникова, хамгаалалтада Людмила Раднаева, Ольга Каланчина гэгшэд плангаяа hайнаар наадаба. Альбина Ачитуева, Зинаида Аюшеева болон бусад бүхы мэргэжэл шадабаряа элсүүлээ. Тиигэжэ манай команда 3 : 1 тоотойгоор шүүhэн байха юм.

Хойто үдэрынь Амарай областиин багшанарай училищиин командатай наадахадаа, республикымнай түлөөлэгшэд түрүүшын хоёр партида бэлэхэнээр шүүhэн аад, гурбадахи уулзалгадаа hанаагаа амаржа, шүүгдэшэhэн байна. Наадaнай тоо 2 : 1 болобо. Забhарлалгын үедэ манай командын тренер хүмүүжэмэлнүүдтээ шангахан заабари үгөө хэбэртэй. Дүрбэдэхи партиин эхилхэтэй сасуу, басагаднай үгээ ойлгосожо, жэгдэ hайнаар наадахадаа, 15 : 8 тоотойгоор шүүгээд, дүн хамта 3:1 тоотойгоор илажа гараа. Тиигэжэ манай училищиин суглуулагдамал команда хоёрдохи hуури эзэлбэ.

Бүхы уулзалгануудтаа илажа гараhан Биробиджанай багшанарай училищиин волейболист басагад 6 очкотойгоор зонын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Гадна тэдэ ерэхэ зун багшанарай училищинуудай суглуулагдамал командануудай дунда РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадаха эрхэ олоhон байна.

Владивостогой спортсмен басагад нэгэ уулзалгадаа шүүжэ, бронзо медальнуудаар шагнагдаа. Һүүлшын hуурида гараhан Благовещенскын багшанарай училищиин командын тренер ехээр голхорбошьегүй: «Урдандаа манай училищи командаяа зонын мүрысөөндэ табидаггүй hэн. Түрүүшынхеэ иимэ ехэ мүрысөөндэ хабаадахадаа, мэргэжэл шадабари ехэтэй бусад командануудтай уулзажа, хаба шадалаа туршахаhаа гадна, тэдэнэрhээ нэн түрүүн hургаал абаха гэhэн зорилготойгоор ерээ hэмди».

Илагшадта РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын Хүндэлэлэй грамотанууд, вымпелнүүд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Улаан-Үдын багшанарай 1-дэхи училищиин hурагшад Людмила Раднаева — эрхим бэрхэ хамгаалагша, харин Биробиджанай командын гэшүүн Татьяна Долгошеева бэрхэ добтологшо гэгдэжэ, тусхай шангуудта хүртэhэн байна.

Сэхыень хэлэхэдэ, манай суглуулагдамал команда бүхы бэлигтэй бэрхэ волейболист басагадаа эртээнhээ суглуулаад, түсэбэй ёhоор hорилго бэлэдхэл хээ hаа, илалта туйлаха аргатай байгаа.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

«Спортлотонуудай» январиин 15-да үнгэргэгдэhэн 3-дахи тираж.

«49-hөө 6-ень тааха». 8—велоспорт-трек, 10—уhан дээрэ наадагдадаг хоккей, 19—санын урилдаан, 25—шаргаар урилдалгын спорт, 30 —хүндэ атлетикэ, 44—мотоспорт.

«36-hаа 5-ень тааха». 3—бобслей, 4—бокс, 17—конькигаар урилдалгын спорт, 26—табан зүйлэй мүрысөөн, 35—шайбатай хоккей. (ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Д. Д. Шостакович. (2-дохи номерой соната). 10.25 — «Солнечный ветер» — олон серитэй уран hайханай фильм. «Будни» (3-дахи бүлэг). 11.35 —СССР-эй ба МНР-эй профсоюзуудай харилсаа холбоон тухай баримтата фильм. 12.00 —Бүхэсоюзна ба улаагооронуудын конкурсуудай лауреат С. Слепокуровай концерт. 12.25—Шэнэ hонин. (12.30 хурэтэр). 16.30 — Шэнэ hонин. 16.50—Владимир Ильич Ленин тухай баримтата фильмүүд. 17.45 — «Бултанда зорюулагдаhан стадион». 18.15—«Совет уран зурагай искусствада коммунистын образ».

Улаан-Үдэ. 18.40 — «Байгал» —мэдээсэлэй программа. 19.15 —«Манай нэрэ хүндын ба hэшхэлэй хэрэг» гэhэн циклhээ.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 20.00—Кино-зураглал. 20.05—«Хани харилсаан»—тележурнал. 20.35 —Ленинградай М. Горькиин нэрэмжэтэ академическа драмын театрай фильм-жүжэг. 22.00—«Время». 22.35—Теннисээр Европын чемпионат. СССР-эй ба Англиин суглуулагдамал командануудай. 23.20 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 23.35 — А. Дворжак. «Фортепианын квинтет».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—Англи хэлэн. 13.35—Түүхэ. 4-дэхи класс. (Граждан дайнай геройнууд тухай). 14.05—«Уран зохёолшод Владимир Ильич Ленин тухай». М. Прилежаевагай хөөрөөн. 14.35—«Совет уран зурагай искусстводо ажалай тэмэ». 15.05—«Эрдэм уран зохёол». 15.15—«Звездочет» — тележурнал. 16.05—«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ...» —кинoэпопей. «Освобождение Польшы» (16-дахи фильм). 16.30 — Шэнэ hонин. 18.50—Харьковай искусствын институдай студентнэрэй хоорой концерт. 19.15—«Эрдэм ухаан ба ажабайдал».

Улаан-Үдэ. 19.45 — «Первая бастилия» — уран hайханай фильм.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15—Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй түрүүлэгшэ Ю. А. Жуковай хөөрөөн. 22.00—«Время». 22.35—«Железный поток» —уран hайханай фильм. 00.20 Баскетболоор Европын чемпионуудай кубок. Эрэшүүл. «Цибона» (Загреб)—ЦСКА — Югославиhаа дамжуулгахан.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-02, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-25, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-59-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта —2-69-58, культуры и школ —2-59-31, информации —2-34-05, переводов —2-54-93, писем и селькоров—2-67-01, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотокорреспондента —2-33-61, отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типография ... ственного комитета Бурятск... делам издательств полиграф... ной торговли. Н-00309. Заказ № 17.